

Sõjapõgenik Foad Jameel räägib

oma teekonnast Eestisse ja elust Haapsalus. Lk 5

Poska saab Haapsalus

promenaadi asemel oma- nimelise pargi. Lk 3

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

LAUPÄEV, 7. JAANUAR 2017 | NR 3 (3948) | 1 EURO

Ivar Kaldasaun:

tulekustutamisest liigub päästeamet kaugemale. Lk 4

Kasari baari perenaisele Saima Kruuselile on baar olnud üle 20 aasta nagu pereliige. Esmaspäevast on baariuksed suletud.

● AJASTU LÖPP

Kuulus Kasari baar paneb ukseid kinni

Kasari baar Lihula valla piiril Tallinna–Virtsu maantee ääres on teelisi ja ümbruskonna rahvast võõrustanud ilma ühegi puhkepäevata üle 20 aasta.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Homme keskööl paneb baar ukseid lõplikult kinni. Punast majakest Kasari jõe vana ja uue silla vahel jäävad valvama ainult turvakaamerad. „Pühapäev, jah, on meil viimane. Iga asi saab lõpuks otsa,” ütles Kasari baari perenaine Saima Kruusel. Neljapäev, selle talve esimene pakase- ja tuisupäev, oli baari eeleleelviimane. Lääne Elu käis baari vaatamas.

Koos meiega pööras baari ette reka. Juht Raido kargas välja, suundus teadjal sammul baari, ostis pikemalt aru pidamata hamburgeri ja kokakoola. Raido sõnul andvat Kasari burgerid silmad ette kõigile teistele Saaremaalt pealinnani välja. „Jäättega sõitsime Saaremaalt Kasarisse, võtsime burgerid ja läksime tagasi,” meenutas Raido. Too neljapäevane aga oli Raido eelviimane Kasari burger. Täna läheb sõit pealinna tagasi ja Raido võtab Kasarist oma viimase burgeri.

Vana kooli burger

Saima Kruuseli sõnul on Kasari burgeri saladus selles, et see on üle 20 aasta ühesugune olnud – suur ja võimas vana kooli burger. Saima koos abikaasa Ainiga on Kasari baari pidanud 1993. aasta 15. maist, elu parimad aas-

Läänemaa rahvastik väheneb

- 1993. aastal, mil Kasari baar avati, sündis Läänemaal 400 last. Mullu sündis Läänemaal 200 last. 1993. aastal elas Läänemaal 33 000 inimest, praegu elab napilt 25 000, neist üle 10 000 elab Haapsalus.
- 23 aastaga on Läänemaa elanike arv vähenenud 8000 ja-gu. Vähenemine jätkub kõikides valdades mõne üksiku erandiga.
- Mullu vähenes maakonna elanike arv 300 võrra, kõige rohkem Lihulas ja Martnas. Lihula vallas on kinni pandud kaks kooli ja kaks pangakontorit.
- Kogu maakonnas suletakse järjest postkontoreid, sest pole kliente. Uksi panevad kinni viimased erapoed.

taid. „Tühi tunne on. Hing on valus. Nii kaua on teda peetud. Eks ta ole pereliige, kellega on alati tulnud arvestada,” ütles Saima Kruusel. Jutuajamise kestel pühib ta mitu korda silmi. Mais saanuks baar 24aastaseks, aga ei saa. Esmaspäevast Saima ja Ain enam baariga arvestama ei pea. Käive on baari hiilgeaegadega võrreldes vähenenud nii palju, et

perenaine ei oska seda mõõta. Ainuüksi viimase aastaga vähenes see 20 protsenti. „Ei jaksa palka ega makse maksta,” tunnistas perenaine. Päris oma jõududega, nii et ei peaks palka maksa, baari pidada ei saa. Seitse päeva nädalas 24 tundi ööpäevas leti taga – seda kahekesi ei jaksa. Kaks tüdrukut, nagu perenaine ütleb, on juba koondatud. Üks on uue töö leidnud, teine ei ole. Baari oskusliku või mitteoskusliku pidamisega pole käibel pistmist. Pea, kuidas sa pead, inimesi ei ole. Maailm on muutunud. „Ma ei ütle, et inimesed on ilmast otsa saanud, aga nad elavad linnas,” ütles Saima Kruusel.

Kasari baari hiilgeaeg oli 1990ndate teine pool. Baari tuldi hulgakaupa, kui oli Kirblas palgapäev ja Kasaris palgapäev. Kaugemalt tulid kalamehed, neid oli jõeäärne täis. Särjepüügi ajal oli potitais suppi enne enam noor, et uuesti alustada, aga... Käed-jalad on terved. Küll ma ikka kuidagi leiva lauale saan,” ütles Saima Kruusel ja lisas, et võib-olla... Võib-olla kevadel teeb ta baari uuesti lahti. Aga see on ikka väga võib-olla.

red tulevad koju jaanipäevaks ja jõuluks, kui tulevad.

Kalameeste baar

Kui baar 1993. aastal ukseid avas, ei olnud veel bensiinjaamugi, kust kohvi või burgerit kaasa osta. Lihula tankla avati neli aastat hiljem, 1996. aastal. Baar ise ei saanud aga algust mitte teelistest, vaid kalameestest, kellele polnud kuskilt võtta tilka suppi, kruusitait teed või tera kangemat.

Nii tuligi kolmele Kasari kandi vennale – Ainile, Andresele ja Avole – mõte, et teeks kalameestele baari. Tehtigi. Jõekäärus oli plats, teedevalitsuse hoiuplats, baar tehti ehitussoojakusse, hiljem muretseti teine juurde. Andrese tehtud baarilett ja riiulid on baari tänini teeninud.

Alguses oli baar rohkem kõige noorema venna Avo peal, siis võttis vanim vend Ain koos abikaasa Saimaga selle üle. Saima oli siis noor, natuke üle kolmekümne. Nüüd on ta üle viiekümne. Mis edasi saab? „Ei tea. Ma olen siin üle 20 aasta olnud. Pole enam noor, et uuesti alustada, aga... Käed-jalad on terved. Küll ma ikka kuidagi leiva lauale saan,” ütles Saima Kruusel ja lisas, et võib-olla... Võib-olla kevadel teeb ta baari uuesti lahti.

Aga see on ikka väga võib-olla.

98 protsenti tehase toodangust läheb ekspordiks. URMAS LAURI

Cipax avab uue tsehhi ja võtab töölisi juurde

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Taebblas tegutsev plastitööstus Cipax Eesti AS võtab juurde kümme töolist ja hakkab juba esimeses kvartalis tootma merekonteinerite tarbeks mahuteid.

Taebpla tehases on tootmist arendatud 22 aastat, ütles Cipax Eesti Asi tegevjuht Kaido Sasse. Mullu oli ettevõtte käive 9,5 miljonit eurot, tänavu loodetakse ületada 10 miljoni piiri. Kui praegu on ettevõttes 78 töolist, siis uue tsehhi avamine pakub tööd veel kümmele mehele. Tootmishoone ehitus läks maksma 650 000 eurot, mahutite valmistamise seadmed lisasid summale veel üle poole miljoni euro.

Uues tootmishallis hakatakse valmistama suuri, kümnekuupmeetriseid mahuteid. Sääraseid mahub merekonteinerise kaks. Tegemist on merekonteineri sisekonteineriga, kaks kümnekandist mahutiit lükatakse ühte merekonteinerisse.

„Töömeestega on iga aasta-ga läinud raskemaks,” nentis Sasse. Iga mees ei taha enam

Cipax Eesti AS

Cipaxil on kauaaegne kogemus ja laiad teadmised rotatsioon-valust. Rotatsioonivalu on tootmismeetod, mis võimaldab toota nii lihtsaid kui ka väga keerulisi plastosi ühes tükis. Tulemuseks on pika elueaga tooted, mis on keskkonnasäästlikud ja taaskasutatavad.

Cipaxi Taebpla tehase Läänemaa suurimaid, ettevõtetel on 1,2 hektarit katusealust pinda, töölisi on u 80. Üheskoos üksustega Roots, Norra, Eestis ja Soomes on Cipax valmis edasiseks laienemiseks. Cipax kuulub Xano Industri AB kontserni.

rasket füüsilist tööd teha. „On ausaid mehi, kes ütlevad, et ei taha nii palju palka saada ja lähevad parem linna tööle,” nentis Sasse. „Mingit raketi-teadust siin pole, nelja kuuga on mehel võimalus amet selgeks saada.” Taebpla tehases toodetavast läheb 98 protsenti ekspordiks. „Volvo, Scania ja teedeehitusmasinaid tootev Dynapac,” loetles Sasse Cipaxi tuntumaid kliente, kellele Taebblas plastidetaile valmistatakse.

Ühinejad jäävad Lääneranna nimele kindlaks

Kohanimenõukogu tegi valitsusele ettepaneku paluda seitsmel moodustuval ühendvalla leida endale sobivam nimi. Teiste hulgas soovitas nõukogu leida uus nimi Lihula, Hanila, Kooniga ja Varbla vallast moodustuvale Lääneranna vallale.

Lihula vallavanem Varje Ojala-Toos ütles, et ühinejad ei kavatse nimemuutust arutada. „Lääneranna nimi on nelja valla kokkulepe. Volikogud on selle heaks kiitnud, dokumendid on vormistatud Lääneranna nimega. Ühinemislepingu aruteludel ei olnud mitte keegi selle nime vastu,” ütles Ojala-Toos.

Nimekomisjoniga konsulteerisid Lääneranna vallaks ühinejad juba suvel. Toonagi ei kiitnud komisjon Lääneranna nime heaks ja soovitas ühendvalla Lihulaks ristida. „Lääneranna nimi oli nimekomisjoni otsuse järgi teine variant Lihula järel. Komisjon ei öelnud, et Lääneranna nimi on kõlbmatu, see

lihtsalt ei olnud komisjoni esimene valik,” ütles Ojala-Toos.

Kohanimenõukogu ei soosi täiesti uusi nimesid, nagu on Lääneranna. Komisjon on seisukohal, et nimi peaks andma suuniseid, kus paik asub. Lääneranna nimi selliseid suuniseid ei anna, olles geograafiliselt määramatu – Lääneranna vald võiks asuda kus tahes läänerrannikul, kas või Saaremaa läänerrannikul.

Kohanimekomisjoni otsus on soovituslik, sest nimeseadusega Lääneranna nimi vastuolus ei ole. Lõpliku otsuse teeb nime kohta valitsus, kes lähtub omavalitsuste ja kohanimenõukogu põhjendustest.

Kui valitsus nõustub kohanimenõukogu seisukohaga, et omavalitsuse nimi pole sobiv, lükatakse ühinemise kinnitamine edasi ja saadetakse nimeküsimus uuesti kohapeale arutamiseks.

KAIE ILVES

● JUHTKIRI

Ühe ajastu lõpp

Homme keskööl paneb ukseid lõplikult kinni Kasari baar – pisike punane maja Kasari kahe silla vahel. Mitte midagi suurt ega uhket. Lihtsalt üks teeäärne paik, kust hamburgerit osta või kus kalameestel hea nina soojendada, rekajuhil sisse pöörata ja väike peatus teha. Ühe baari kinniminekus ei oleks nagu midagi erilist ega tähtsat. Mitut sorti hamburgerit saab igast teeäärsest tanklast. Kalamehed võivad oma nina ka soojendamata jätta või soojendada nad seda autos. Rekajuhid ei pea kohvijoomiseks üldse baari minema, sest autos on kohviamatomaat. Ümbruskonna rahvale pole baari kinnimineki mingi traagika, sest rahvast lihtsalt ei ole. Sellepärast ju koht kinni lähebki, et keegi ei käi.

Ometi on see baar näinud veerandit sajandit. Ehk nagu baari perenaine ütleb: kui baariseinad võiksid rääkida, siis vestaksid nad ajalugu. Sedasama võib teha perenainegi, kes on peale hääbumise näinud ka 1990ndate lõpu hiilgeaegu, mil ei jõudnud keegi jõe ääres kalamehi kokku lugeda, nädalavahetustel tuli külarahvas tantsima ja lastele pidi olema varutud pulgakomme. Nüüd pole pulgakommete järele enam mingit vajadust. Kui pole tööd, pole rahvast. Kui pole rahvast, pole lapsi. Noored käivad kodus vaid pühade ajal ja saavad lõpuks vanaks. Nii pole ka pühade ajal enam kedagi tulemas. Isegi kalu on jões väheks jäänud. Uksed on kinni pannud pangaj- ja postkontorid ning mitu kooli. Baar läheb järele. Maailm muutub. Kas on see hea või halb, kas tuleb elu maale tagasi või hääbub lõplikult, seda näitab aeg. Hääbumise keskel olid seda tarkust ei ole. Tuleb kuidagi hakkama saada.

Nii polegi Kasari baari sulgemine mitte pelk uudis sellest, et üks koht läheb kinni, vaid märgilise tähendusega lugu. See näitab, mis on statistika taga – paarikümne aastaga on Läänemaa elanike arv vähenenud 8000 võrra, lapsi sünnib poole vähem kui 20 aastat tagasi. Üle poole maakonna inimestest elab Haapsalus. Kasari baari sulgemine tähistab ühe ajastu lõppu. Sellepärast ongi tänase Lääne Elu esiküljel Kasari baari päralt.

● TEISED LEHED

Eestis luuakse vene erakonda

EESTI PÄEVALEHT. Rühm aktiviste on ligi pool aastat töötanud selle nimel, et luua juba sel aastal Eestimaa rahvaste partei (ERP) (Партия Народов Эстонии, ПНЭ), millega minna 2019. aastal riigikogu valimistele.

Rühma eestvedaja on Mstislav Rusakov, jurist, Eestis tegutsenud inimõiguste keskuse Kitež direktor ja MTÜ Vene Kool Eestis esimees. Praegu ei kuulu ta ühessegi erakonda. Rusakov on nii Tallinna halduskohtu kui ka Tallinna ringkonnakohtu seisnud selle eest, et Eestis oleks võimalik kodaniku passi kirjutada isanimi, nagu tehakse Venemaal.

Rusakovi sõnul on partei loomise töörühmas praegu ligikaudu 30 inimest ja umbes 100 inimest on valmis liituma loodava erakonnaga.

„Erakonna loomine on plaanis 2017. aastal, kuid see ei ole meile kõige tähtsam. Meile on oluline, et ta oleks loodud hiljemalt 2018. aastal. Näiteks veebruaris 2018, „Kõigi Eestimaa rahvaste manifesti“ 100. aastapäevaks,” ütles Rusakov.

Kui erakonna registreerimiseks vajaliku 500 inimese toetuse kokku saab, on siht 2019. aasta parlamendivalimised.

● LAUSELAEN

„Promenaadi ideologiseerimine peaks lõppema.”

Haapsalu linnavalitsuse arengu- ja muinsuskaitse spetsialist **Ülla Paras** ettepaneku kohta nimetada Promenaad ümber Poska promenaadiks. LE, 5. jaanuar 2017

NÄDAL

04.01.2016

ORAVAD VALINAD JUHTLOOMA.

Keskerakonnas on suuremad muudatused alles ees

Valitsuses võimu teostamine annab opositsioonis istumisega võrreldes hoopis uue vaatenurga, mistõttu näeme järgmistel valimistel hoopis teistsugust Keskerakonda.

Keskerakonna saamine valitsuse juhtpartieks on suur muudatus Eesti poliitikas tervikuna ja kitsamalt erakonnas endas. Hoopis suurem muudatus seisab aga alles ees, sest valitsuses otsuste tegemine ja nende eest vastutuse kandmine muudab üht erakonda palju rohkem kui opositsioonis olek.

Üldtuntud on seaduspära, mille kohaselt väheneb valitsuserakondade toetus tavaliselt valijate seas, sest paratamatult tuleb teha kompromisse ning tihtilugu valida halva ja vastiku vahel. Kõigile meele järele olla pole võimalik. Opositsioonis saab enamasti olla kompromissitu, anda vastukäivaid lubadusi ning kritiseerida valitsust nii siis, kui see on valinud halva, kui ka siis, kui valik on olnud lihtsalt vastik.

Raske on praegu öelda, kas sama saatus tabab Keskerakonna reitingut. Peale kohtumise valitsemise reaalsusega mõjutavad seda ka ajaloo suurimad muutused erakonna juhtimises, mis lihtsalt öeldes võib ühelt poolt tuua (uusi) eestikeelseid toetajaid ning viia ära neid (venekeelseid) toetajaid, kelle silmis kehastas Keskerakonda eelkõige Edgar Savisaar. Kuna lähenevad kohalikud valimised, oleneb palju nii Keskerakonna kui ka teiste erakondade kampaaniaist, eriti Tallinnas.

Poliitikas aga annab tegeliku võimu ja vastutuse juurde jõudmine tihtipeale ka uue vaatenurga, vahel lausa muudab maailmavaadet.

Näiteks vastne majandusminister Kadri Simson kaitses rahulikult paari aasta eest valimiste eel 1000eurost alampalka. Oletatavasti oli sellise valimislubaduse eelduseks kindlus, et päriselus ei tule Keskerakonnal oma ideed rakendada hakata.

ANVAR SAMOST
kolumnist

Kui praegune valitsus 2019. aasta riigikogu valimisteni vastu peab, siis näeme ilmselt tunduvalt realistlikuma platvormiga Keskerakonda. Ennustan, et alam- ja keskmise palgaga seotud lubadusi lihtsalt ei tule. Senisest mõõdukama suuna peab erakond võtma ka keele-, haridus- ja kodakondsusajades.

Samuti hakkab valitsusliikmete puhul tööle eelis, millest olen varem mitu korda kirjutanud – suur toetusmeeskond ministeeriumi ametnike näol, mida tavalisel riigikogu liikmel ei ole. Sealt tuleb kindlasti nii ideid kui ka tagasisidet poliitikutelt endi ideedele. Nii nagu on sellega, mida oleme harjunud nägema Reformierakonna puhul, leiab terve hulk riiklikes arengukavades sõnastatud mõtteid varsti kohe valimisprogrammis.

Ligi 15 aasta eest kuulusid Siim Kallase valitsusse keskerakondlastest ministrid, kuid ebatavalisel kombel puudus nende seast erakonna esimees.

Valitsuskogemus mõjutas tollal mitut neist väga tugevasti ning pinge, mis tekkis selle mõju ja kodupartei muutumatult püsinud umbse elukorralduse vahel, viis kiiresti teise erakonda Sven Mikseri, Jaanus Marrandi ja Harri Öunapuu. Hiljem Edgar Savisaar seda viga enam ei korranud ning hoidis Andrus Ansipi valitsusse kuuludes teistel Keskerakonna ministritel vahetult silma peal.

● Näiteks vastne majandusminister Kadri Simson kaitses rahulikult paari aasta eest valimiste eel 1000eurost alampalka.

Ei saa välistada, et nüüd tekib võrreldav pinge Keskerakonna valitsusdelegatsiooni, sealhulgas erakonna esimehe Jüri Ratase ning erakonna riigivalitsemises kaugemal seisva aktiivi vahel. Ka selles pole midagi erakordset, seesugust eemaldumist näeme ju praegugi paiguti Reformierakonnas, sotside seas ja IRLis, kuid Keskerakonna puhul on lõhesid teisigi ning alles on ka erakonna senine jõukeskus Tallinna linnavalitsuses. Kui tuleb valida erakonna huvi- ja võimalike liitlaste vahel Tallinnas ja Toompeal, siis kuidas käituvad Jüri Ratase, Kadri Simsoni ja Mailis Repsi? Igal juhul on taas tegemist täiesti uue situatsiooniga.

Samuti on Keskerakond ilmselgelt eemaldumas senistest korruptiivsetest tavadeist või vähemalt vahetamas neid leebemate vastu. Eesti mitmest osapoolest koosnevate koalitsioonide praktika on ajalooliselt olnud hea tõke suuremahulise valitsuse tasandi korruptsiooni vastu – partnerid on ühtlasi võitlejad ning seega erakordset motiveeritud teraselt üksteise sõrmedele vaatama. See pole võrreldav ühe mehe kontrollitud Keskerakonna ja Tallinna linnaga, millest ei taha erakonna uuest eliidist keegi midagi mäletada.

Võib kindel olla, et suure arengu teeb läbi ka Keskerakonna esimees Jüri Ratas. Euroopa Liidu liikmesriigi peaministri amet koos kaasneva intensiivse ja kõrgetasemelise välissuhtluse ning informeeritusega Eesti ja maailma asjadest on muutnud nii Andrus Ansipit kui ka Taavi Rõivast. Omaette küsimus on, kas see kindlustab positsiooni erakonna esimehena või vastupidi.

Kunstikooli direktoril Marika Aedviirul ja õpetajail on kiired ajad, sest teisipäeval peab kool uutes ruumides õppetööd alustama.

ARVO TARMULA

Haapsalu kunstikool kolib uude majja

Esmaspäeval sulevad Haapsalu kunstikooli õpilased ja õpetajad paarikümneks minutiks vanalinnas liikluse, et pidulikult, rongkäiguga liikuda kooli senisest kodust uude, Jaani tänava koolimajja.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Reede ennelõunal oli Jaani tänava majas sagimist veel üksjagu – ühed ehitusmehed panid mööblit kokku, teised vedasid internetijuhthmeid, kolmandad puhastasid aknaid. Klassitubade pörandal ootasid kappidesse-riiulitesse paigutamist õpilaste tööd ja õppevahendid.

Rohkem ruumi

Haapsalu kunstikooli direktor Marika Aedviir tunnistas, et viimased päevad on olnud kiired, sest teisipäevaks, mil algab taas õppetöö, peab maja selleks valmis olema. „Nipet-näpet jääb veel jaanuaris teha ja ma loodan, et õpilased ei pane pahaks, kui kõik kastid teisipäevaks veel paika ei saa. Aga õppetöö saab teisipäeval alata – selles pole mingit kahtlust,” kinnitas direktor.

Uude majja kolimisega saab kunstikool varasemast palju lahendamata töötingimused. „Ma ei oska ruutmeetreid peast öelda, aga vanema majaga võrreldes on ruumi poole rohkem,” ütles Aedviir.

Kinnistu Jaani 2

- Kruut 1427 m².
- Elamu 114 m².
- Tööstushoone 161 m².
- Apteek-elamu 481 m².
- Ala on olnud kasutusel vähemalt 13. sajandist. Maja on korduvalt omanikku vahetanud ja ümber ehitatud.
- 1803 ostis maja Jacob Pontus Stenbock, kelle omanduses on olnud ka Stenbocki majana tuntud valitsushoone Toompeal.
- 1835. aastal ostis Jaani 2 hooned proviisor Carl Leopold Bergfeldt, kes avas seal 1840. aastal apteegi. Bergfeldt oli mudaravila omanik ja 1851. aastani ka linnaapea.
- Haapsalu vana apteek kolis majast välja 2015. aasta augustis.

ALLIKAS: LINNAVALITSUS, LÄÄNE ELU

Kooli direktori sõnul on kogu remondi vältel olnud ehitajate-projekteerijatega hea koostöö. „Meiega on väga palju arvestatud, oleme saanud kõik, mida oleme tahtnud,” kinnitas ta ja lisas, et ka kõik kunstikooli viis õpetajat on uue maja valmi-

sisse panustanud. „Oleme arutanud läbi kõik kuni mööblidetailideni välja.”

Marika Aedviir ei väsi kunstikooli uusi ruume kiitmast: „Meil on ikka väga-väga vedanud. Meil on kasutada nüüdisaegne, renoveeritud, ometi vana ja väärikas maja.” Kui esimesel korrasel lisavad ajaloo hõngu krohvi alt paiguti paistma jäetud paekivimüürid, siis teisel korrasel on nähtaval laetad.

Kunstikooli õpilased ja kursused hakkavad sisenema Losiplatsi-poolsest uksest, kunstikooli galeriisse ja Haapsalu Linnamajanduse kontorissee pääseb aga Vanalinna Bowlingu poolse ukse kaudu.

Esimesel korrasel endises apteegisaalis on kompositsiooniklass, sealt viib uks õpetajate tuppa. Õpetajate tuba nimetab Aedviir maja üheks väärikamaks, sest seal on jäetud nähtavale kirjadega kivitahvlid 1772. aastast.

Õpetajate toa kaudu pääseb kunstikooli poolelt galeriisse. Kui ülejäänud maja on valge ja avar, siis galeriis avanev pilt sellega ei haaku. Jääb mulje, nagu oleks siin remont ootamatult pooleli jäänud. Marika Aedviiru sõnul

jääbki see esialgu nii. Nimelt tulid tulevasest galeriist välja seinamaalingud, mis on kavas ka eksponeerida. Maalingud on esmase renoveerimise läbinud ja nüüd otsitakse raha, et ruum lõpuks korda teha.

„Seda ruumi saame kasutada ikka, stanged tööde riputamiseks on juba paigas,” kinnitas kunstikooli direktor. Ta lisas, et galeriis on üks kunstikooli esinduslikumaid ruume, kus saab peale näituste korraldada ka kohtumisi jm.

3. veebruari õhtul ongi seal kohtumine Haapsalu kunstikooli vilistlase, kunstiteadlase Maarin Ektermanniga, kes on kunstimuuseumi hariduskeskuse juhataja. Siis on linnarahval võimalus ka kunstikooli uutele ruumidele pilk peale visata.

Hunnituid vaated

Esimese korruse hoovipoolsesse külge jäävad keraamika ja graafika õppeklassid. Marika Aedviiru sõnul on keraamikaklass varasemast suurem, mis laseb nii õpilastel kui ka kursustel lahedamalt tööd teha. Kõrval asuvas graafikaklassis on aga juba koht leidnud suur trükipress, mis

asus vanas koolimajas kompositsiooniklassis.

Juurde on saadud ka üks päris uus klass, mida vanas majas polnud, nimelt ruum, kus teha puidunikerdust või metallerihetööd. „Vormiõpetuse alla kuulub nii puit, metall kui ka kivi ja meie õpetajail on need oskused,” selgitas Aedviir. Ta lisas, et uue klassi on õpetajad ise välja mõelnud ja kujundanud.

Esimeselt korrusest pääseb tulevasse kohvikusse ning sisehoovi, kuhu on ehitatud suur terrass. Näitusepinnana saab kasutusele võtta ka majaalused võlvkeldrid.

Uue maja teisel korrasel on joonistus-, maali- ja kunstiajaloo klass. Aedviir näitab uhkusega joonistusklassis valmivat riulit, mille on õpetajad ise välja mõelnud. Ta selgitas, et kui varem pidi õpetajad joonistamiseks kuhu kapist välja otsima ja paigale sättima, siis nüüd leiavad need koha riulis ja õige kuju on vaja vaid välja valgustada.

Kunstiajaloo klassile on aga antiikmööbli antud ajastutruu väljanägemine. Teise korruse akendest avanevad hunnituid vaated sisehoovile ja Krahviaiale.

LÜHIDALT

Haapsalus selgub aasta kaitseliitlane

Täna kuulutavad kaitseliidu ülem brigaadikindral Meelis Kiili ja naiskodukaitses esinaine Airi Tooming Haapsalus välja aasta 2016 naiskodukaitsja ja kaitseliitlase.

Lääne malevast on tänavu aasta kaitseliitlase kandidaadiks esitatud Marko Reisel ja naiskodukaitsja kandidaadiks Malle Karm.

Aasta kaitseliitlast ja naiskodukaitsjat valitakse seitsmendat korda. Tänavu on aasta kaitseliitlase nominente 14 ning aasta naiskodukaitsja nominente 15.

Parimaid kaitseliitlasi ja naiskodukaitsjaid tulevad tervitama ka kaitseminister Margus Tsahkna ja kaitseväge juhataja kindralleitnant Riho Terras.

Kaire Reiljan

Auto tagurdas naisele otsa

Neljapäeva ennelõunal jäi Kastani poe parklas tagurdava auto ette 82aastane naine, kes sai kukkudes vigi.

Kella 11.30 paiku tagurdas Haapsalus Kuuse 28 juures 65aastane mees sõiduautoga Mercedes-Benz ML350 otsa 82aastasele naisele. Kokkupõrke tõttu naine kukkus ja autojuht toimetas ta Läänemaa haiglasse.

Haapsalu jaoskonna patrullitalituse juht Meelis Laurmann ütles, et halbadele liiklusoludele vaatamata oli see tuisusel neljapäeval ainus liiklusõnnetus Läänemaal, millest politseile teada anti.

Kaire Reiljan

Kullamaa võttis vastu eelarve

Kullamaa võttis detsembri lõpus vastu valla 2017. aasta eelarve. Selle maht on 1,4 miljonit, mullu oli eelarve 1,3 miljonit eurot. Suurima investeeringuna on plaanis keskkooli remont – kooliruumid, katlamaja, staadion, võimla, uus mööbel. Üldse on vallas tänavu kavas investeerida 160 000 eurot.

Kullamaa vald on alati olnud maakonnas esimene, kes võtab uue aasta eelarve vastu juba vana eelarveaasta lõpus – detsembris.

Aega uus eelarve vastu võtta on märtsini.

Kaie Ilves

Suur küsis ühendvalda Läänemaale

Lääne maavanem Neeme Suur (pildil) edastas eile rahandusministeeriumile arvamuse Lihula, Hanila, Koonga ja Varbla ühendamise kohta. Maavanem toetab seda, kuid leiab, et tekkiv omavalitsus võiks kuuluda Lääne maakonna koosseisu.

Ühinevad omavalitsused taotleavad moodustuva haldusüksuse määramist Pärnu maakonna koosseisu, mille järel oleks Läänemaa territoorium 25 ja elanike arv 15 protsendi jagu praegusest väiksem. Sellega jääks Mandri-Eesti kõige väiksem maakond veel väiksemaks ja territooriumilt suurim maakond kasvaks suuremaks.

Maakondliku kuuluvuse otsustamisõigus on valitsusel.

Õiguslikust analüüsist lähtudes tuleks enne maakonna piiride muutmist välja selgitada ka elanike arvamus selles küsimuses, leiab maavanem.

Maavanem toetab ka kohanimenõukogu ettepanekut ning leiab, et uue omavalitsusüksuse nimi võiks olla Lihula vald. Lihula on ajalooline ja laialt tuntud nimi, mis võimaldab paikkondlikku identiteetseerimist.

Tarmo Õuema

Poska promenaadi asemel tuleb Poska park

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Neljapäeval linnavalitsuses Promenaadi võimalikkude ümbernimetamist Poska promenaadiks arutades jõuti üksmeelele, et Promenaadi tänava jääb, küll aga võib promenaadil asuva pargiosa nimetada Poska pargiks.

Detsembri lõpus tegi piiskop Tiit Salumäe koos Jaan Poska mä-

lestusfondi ja Eesti lipu seltsiga ettepaneku ennistada Jaan Poska 150. sünniaastapäeva puhul Promenaadi tänavale Poska promenaadi nimi. Tartu rahuläbirääkimistel Eesti delegatsiooni juhtinud Jaan Poskal oli Haapsalus promenaadi ääres maja, kus ta perega suvitas.

Neljapäeval kogunesid linna-
pea Urmas Suklese kabinetti
nimevahetust arutama ettepaneku

tegijad, linnavalitsuse ja -volikogu liikmed ja ka siinsed muuseumijuhid.

Tiit Salumäe kaitset ettepaneku oeldes, et Poska nime andmine promenaadile pole mitte politiseerimine, vaid ajalugu ongi inimesed. Ta lisas, et Haapsalus on isikute väärtustamine läinud vastupidises suunas.

Salumäed toetasid ka Eesti lipu seltsi esindanud Jüri Trei ning

linnavolikogu liikmed Heikki Sool ja Raimond Lunev.

Muuseumidirektor Anton Pärn pakkus aga välja, et Poska pargiks võiks nimetada hoopis ümberkujundatava raekoja pargi.

Arutluse tulemusena jõuti kompromissile, et raekoja pargile sobiks pigem Alveri pargi nimi ja Poska nime võiks anda Promenaadi pargile.

Haapsalu linnavalitsuse maosakonna juhataja Anu Ulm selgitas, et kui kaldapealne kannab Promenaadi tänava nime, siis selle kõrval asuvat haljasala nimetatakse Promenaadi pargiks.

Ulm lisas, et kui tänavanimi muutmine on keeruline protsess, kus tuleb küsida ka elanike ja kohanimenõukogu arvamust, siis parkidele nime andmiseks piisab linnavalitsuse otsusest.

ARVO TARMULA

Alekand lahkub Haapsalu hoolekandekeskusest

Peaaegu viis aastat Haapsalu hoolekandekeskust juhtinud Peeter Alekand lahkub juhataja kohalt 1. märtsist. „Nii see on. Minu tööleping lõpeb veebruariga,” ütles Alekand Lääne Elule.

Uuesti ei kavatse Alekand kandideerida.

„Kaalusin seda, aga otsustasin, et enam ma ei kandideeri. Konkreetset põhjust ei oskagi ütelda. See on vastutusriikas töö. Proovin mõnda muud tööd ka,” ütles Alekand.

„Oleme kurvad, sest Peeter oli rahulik, tasakaalukas ja töökas. Aktsepteerime aga tema otsust, sest see ei ole lihtne töö,” ütles Haapsalu aselinnaapea Kaja Rootare.

Sihtasutus Haapsalu hoolekandekeskus pakub praegu asenduskodu 38 lapsele ja erihooletamisteenusena ööpäevaringset kogukonnas elamise teenust 15 inimesele.

Uue juhataja leidmiseks kuulutas Haapsalu linnavalitsus välja konkursi, kuhu saab avaldusi saata 15. jaanuarini.

TARMO ÕUEMAA,
KAIE ILVES

Sukles ei kandideeri juhatusse

Haapsalu linnaapea Urmas Sukles teatas eile, et loobub kandideerimast Reformierakonna juhatusse, sest oli eksikombel süüdistanud erakonna kontorit oma meili kinnipidamises.

„Mõni päev tagasi püüdsin saata meili Reformierakonna omavalitsusjuhtide listi, mis aga ebaõnnestus minu poolt valesti sisestatud aadressi tõttu. See seik tekitas päris suure poleemika,” kirjutas Sukles oma Facebooki küljel.

„Soovin, et uus Reformierakonna juhatus Hanno Pevkuri juhtimisel teeks Reformierakonnast „ausa ja puhta poliitika erakonna”, ning kuna ma tegin eksisammu meilisaatmise järel, süüdistades Reimo Nebokati ja IT-mehi minu meili kinnipidamises, siis ma ei pea eetilisel võimalikuks jätkata Reformierakonna juhatusse kandideerimist.”

„Selgus siiski, et maakondade listid olid range kontori tsensuuri all või tavalike metele suletud, ja selline tõsiasi ausate valimiste konteksti küll ei mahu,” lisas ta. „Minuga võtsid ühendust Reformierakonna liikmed teistest maakondadest ja kinnitasid, et „kontori” surve lisaks meilikontrollile oli Kristen Michali toetamisel suur, jõudes mõnel pool lausa ähvardusteni.”

TARMO ÕUEMAA

INTERVJU

Tulekustutamisest liigub päästeamet järjest kaugemale

Lääne päästkeskuse juhataja Ivar Kaldasauna sõnul liigub päästja töö tulekustutuse juurest järjest rohkem ennetuse poole ja sellega peavad päästjad harjuma.

KAIRE REILJAN
kaire@le.ee

Sellest sügisest on päästeamet hakanud rääkima hädaolukordadeks valmistumises. Miks päästeamet hädaolukordade teema üles võttis?

15 aastat keskendusime sellele, et omavalitsused oleksid valmis oma kogukonna eest seisma ja kriiside korral abi tagama. Nüüd oleme pööranud tähelepanu omavalitsuselt inimestele, sest inimeste eneseuhkus on selline, et abi küsima ei minda.

Kui pikkade elektrikatestuste korral pakkuda inimestele, et nad paigutataks näiteks hotelli, ei taha nad kodust ära tulla. Isegi kui toas on vesi põlvini, ronib ta ahju otsa. Inimesed tahavad kodus ise hakkama saada ja seepärast ongi vaja neile teada anda, kuidas kodus hakkama saada.

Tehtud uuringust tuli hästi välja: inimesed eeldavad, et mida suurem on kriis, seda kiiremini ja paremini saavad nad abi. Tegelikult on vastupidine. Pääste- ja kiirabibrigaadid on suutelised aitama üht abivajajat korraga. Kui abivajajaid on palju ja nad on eri kohtades, ei suuda neid keegi teenindada niisama hästi kui tavaliselt.

Seepärast on tähtis, et mida iseseisvam on iga inimene, seda paremini suudavad ametkonnad tegelda nendega, kes ei saa ise hakkama, näiteks puudeinimestega.

Kas tundub, et tänapäeva inimesed on üldse abitud?

Õpitud abitust on küll, aga moevoolud ja trendid käivad ringiratast ning nüüd on jälle väga populaarne iseseisev ja hakkama saada. Ka paljud seadmed, sh akudki on paremaks läinud – igal inimesel on juba telefonis taskulamp. Kõik need asjad aitavad paremini hakkama saada. Oluline on teadmine, mida on hakkama saamiseks vaja.

See, et kodus kapis seisab kuus-seitse konservi või mõni kuivainepakki rohkem, ei koorma inimesi, vaid aitab kriisi korral hakkama saada.

Saan aru, et kodukülastusi tehakse hakkavad päästjad suitsuanduri ja korras ahju kõrval küsima sedagi, kas perel on seitsme päeva toiduvaru.

Püüame asju vaadata tervikuna. Meie kodukülastuste sihtrühma võib jagada kaheks: ühed on sotsiaalsete probleemidega pered, neile lisanduvad juhuvalikuga kodud. Kui on näha, et kodus on sotsiaalne puudus ja vähe võimalusi, pole seal mõtet rääkida konservide varumisest.

Kodudes, kus on parem sotsiaal-majanduslik olukord, saame rääkida ka muudest riskidest ja nende maandamisest. Alates sellest, et majal oleks peal aadress ja see oleks ka pimedas nähtav, nii et kiirabi teaks, kuhu tulla. Või kui õues on tiik, siis kuidas seda hoida nii, et lapsed sellesse ei satuks. Isegi kui oma lap-

Lääne päästkeskuse juht Ivar Kaldasauna päästjate kaitseühiku Florianiga.

ARVO TARMULA

si pole, tuleb arvestada, et lapsi võib ka külla tulla.

On ka kodukeemia teema. Äädikapudel on tavaliselt ära pandud ja ravimid kõrgel, kuid mürgistuste korral on sage, et lapsed neelavad sisse puhastusmikaale, mis on tavaliselt vanitoas alumises kapis ja käpuli roomavale lapsele kättesaadavad.

Kodukülastusel vaadatakse kõike tervikuna, kriisivaruni välja.

Kõik see tähendab, et traditsioonilisest tuleohutusest liigub päästeamet üha kaugemale?

Liigume. Näiteks vigastussurmades 5 protsenti on tules hukkunud, 7 veekogudes uppunud, kuid mürgistusurmasid on 26 protsenti. Kui siia juurde arvestada ka vigastused, on osakaalud veel suuremad.

10 aastat tagasi oli tules hukkunute protsent 17 juures. Kuna päästeamet teeb Eestis üle 16 000 kodukülastuse aastas, oleme ametkond, kel on võime ja ressurss, et muuta kodud ohutumaks ja paremaks. Kui juba kellegi koju läheme, siis mida laiemalt suudame vaadata, seda kasulikumat ühiskonnale oleme.

Kuidas päästjad neisse lisatuleannetesse suhtuvad?

Iga lisanduv kohustus vajab kohtumise- ja harjumisaega. Pääste on üldiselt valdkond, kus töötatakse väga pikalt, tihtilugu mitu põlve järjest. Meil on inimesi, kes on tööle tulnud elupäästja, kangelase profiilist kantuna ja seda nad tahavad teha.

Mõistagi on see teadvustamise, läbirääkimiste ja läbimõtlemise küsimus. Päästjad saavad väga hästi aru, mis tähendab, kui jõuad kohale pärast tulekahju ja püüad sealt midagi päästa või kui oled kohal enne ja suudad õnnetuse ära hoida.

Kui päästja on tööle tulnud kangelase kujutelmaga, siis ta ju tahabki tuld kustutada, mitte ennetada?

Ega me tulekustutust piira ega keela, aga ohutustegevuse kaudu väheneb tulekahjude arv järjest. 10 aastat tagasi oli väljakutsed kolm korda rohkem. Praegu võib päästjal olla tööl päevi, mil ta ei saa ühtegi väljakutset. See, et päevad otsa harjutad ja õpid – õppuste maailmameister on tore olla –, aga mis sellest kasu on. Muidugi tahavad inimesed tunda end kasulikuna. Eriti meie alal.

Päästjad käivad tihti probleemilistes kodudes, kus sa pole alati oodatud. Kui näed, et oled mingis kodus suutnud midagi muuta, annab see positiivse tunde.

Oleme kodukülastusi teinud paar aastat. Kui kaks aastat pole ühes kodus midagi muutunud, aga kolmandal aastal on juba suitsuandur laes alles ning inimese lootus ellu jääda ja toime tulla on paranenud, on see väga positiivne emotsioon.

● ISISE EEST HAAPSALLU

Foadi kõhul on ISISe armid

Koos perega Iraagist Mosuli linnast põgenenud Foad Jameel leiab, et inimesed on igal pool suuresti ühesugused, on lihtsalt head inimesed ja halvad inimesed.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

„Väga head inimesed. Mul ei ole siin probleemi olnud,” kostab Foad vastuseks küsimusele, kuidas ta pärast mitut kuud Eestis elamist siinseid inimesi näeb. Mingit suurt vahet araabia rahvaste ja eestlaste vahel Foadi meelest pole.

Küsimuse peale, mida arvab ta Haapsalus elavast Süüria pereisast, kes oma naise vastu käe tõstis, tõmbuvad Foadi silmad tumedaks ja ta raputab hukkamõistvalt pead. „Täiskasvanud inimesed nii ei käitu. See oli väga-väga rumal ja nõme.”

Halbade inimeste all peab ta silmas ka ISISi. Selle organisatsiooni liikmete verd tarretama panevad õudused on põhjus, miks olid Foad ja tema pere sunnitud oma kodumaalt pagema.

„Meil ei olnud seal enam turvaline,” ütleb ta tõsiselt. Kui palun tal selgitada, mis täpsemalt juhtus, tõstab Foad üles T-särgi ja näitab arme oma kõhul. Mälestus ISISe röövretkest.

Parem Eesti kui Saksamaa

Foad pidas koos isaga edukat pereäri – nad tegelesid valuutavahtetusega. Üht valuutavahtetuspunkti pidas Foad, teist tema isa. ISIS ründas Foadi oma – nad tahtsid raha. Foad sai noaga mitu korda kõhtu, noorem vend, kes tal abis oli, lasti Foadi silme all maha. Praegu oleks ta olnud 24aastane.

Kuna ISIS oli nii Foadile kui ka tema isale nende äritegevuse valdkonna tõttu silma peale pannud, jäi üle vaid üks – põgeneda. „Meid ei oleks rahule jäetud.” Isa pere koos kõige noorema vennaga pages Kurdistanini. „Nad on seal väljaspool ohutu, aga väga viletsates tingimustes – tööd pole, midagi pole...”

Foad valis oma perele teise tee – läbi Türgi Euroopasse. Aga tal ei vedanud. Kui seni oli see transiidikoridor toimunud tõrgeteta, siis hetkeks, mil Foadi pere teele asus, olid asjaolud juba muutunud. Samuti saatis neid Foadi sõnul halb õnn. Teekond Mosulist siia kestis üheksa kuud. Foad ei taha seda teekonda ega läbielamisi meenutada. „Liiga valus,” raputab ta kurvalt naeratades pead. Nii palju ta siiski räägib, et koos naise ja kolme lapsega tuli neil sageli magada lageda taeva all.

Osa Foadi sugulasi läks Saksamaale, aga Foadi pere sinna

Sõjapõgenikud Haapsalus ja Eestis

Haapsalus elab praegu kolm pagulasperet – kaks peret Süüriast, üks Iraagist. Täiskasvanud pere liikmete haridus jääb vahemikku algharidusest kõrghariduseeni. Kahes peres on kolm koolieelses eas ja ühes neli last. Lapsed on vanuses kuni 7 aastat.

Eestisse on seni saabunud 77 Euroopa rändekava alusel ümberasustatavat ja -paigutatavat pagulast, kes kõik on Eestis ka alles.

Eestisse ümberpaigutatud ja -asustatud pagulastest enamik on siia jõudnud Kreekast, üksteist ka Türgist. Pärit on nad enamjaolt Süüriast (57), aga ka Iraagist (18) ja Jeemenist (2). Elama on nad läinud Harju-, Järva-, Tartu- ja Läänemaa, Läänemaa, Viljandi-, Pärnu- ja Põlvamaale.

ei kipu. „Mulle ei meeldi Saksamaa. Liiga suur, liiga palju rahvast, liiga palju segadust,” põhjendab ta. „Mulle meeldib Eesti ja Haapsalu – väike ja rahulik.”

Foad tahab siin jalad alla ja iseseisvalt majandavaks saada. „Meie pere on väga töökas. Mina hakkasin tööle juba kuueaastaselt,” räägib ta ja seletab, et tegevusetult istuda on inimese kõige suurem piin.

Foad on õppinud keevitajaks ja sel alal ka töötanud. Tööturuskala täiesti teise otsa jääb aeg, mil ta kandis tunkede asemel ülikonda – Foad oli ühe Ameerika suuretevõtte Iraagi kontori bossi autojuht-turvamees. Midagi põrutavalt põnevat nagu Hollywoodi filmides ette ei tulnud ja tema töö piirdus oma ametinimetuse esimese osa täitmise ehk rooli keeramisega.

Samuti täiesti teisest ooperist on naturaalse ravimtaimede ja looduslike õlide äri – Foadil oli pood, mille juurde kuulus ka masseerijapraksis. Massaažiks kasutas ta neidsamu enda segatud õlisid, iga häda tarbeks spetsiaalne segu. Tegelikult unistab Foad, et ta saaks masseerijaametist siin oma elukutse teha, kuid vaja on sellekohast Eestis välja antud diplomit. MTÜ Pagula tugiisikute koordinaator Ingrid Hassaan kuulabki praegu maad, kas ja kuidas see võimalikuks saaks. „Kui mul oleks ainult võimalus...” räägib Foad õhinal. Ta tunneb vajadust teis-

Foad Jameel loodab eestlastele näidata oma töökust.

ARVO TARMULA

tada, et osaliselt kinnitust saanud stereotüübist erinevalt ei ole ta majanduspagulane, kes ootab, et riik teda üleval peaks.

Ta kiidab Pagula inimesi. „Ma olen neile väga tänulik. Nad avasid mu silmad ja aitavad siin sisse elada. Nad on tõesti väga suureks toeks.”

Praegu käib Foad töötukassa kaudu tööpraktikal Beguta taimetoidukohvikus ja askeldab sealsetes köögis.

Toitlustuses ei ole ta varem küll töötanud, kuid süüa teha tal meeldib. Sellest annab tunnistust ka Foadi kodune maitseaineriit. Ta on Eestis saada olevatest maitseainetest oma segud teinud, aga ütleb, et ega see päris õige asi ole. Üks, millest Foad Eestis veidi puudust tunneb, ongi maitseained. Oma telefonist näitab ta fotot, millised on maitseainete lehtid Iraagi turgudel. Täpselt sellised, nagu National Geographic’u dokumentaalides näha võibki.

Teine asi, mida Foad igatseb, on päike. Aga mitte Iraagi suve päike. „Ei, ei, ei,” žestikuleerib ta südamest naerdes. „Tulge meie maale ja te näete, milline see suvel on! Üle 50 kraadi kuumust!”

Jõulud nagu kodus

Foadi toa aknalaual on adventiküünal ja aken kaunistatud värviliste tulukestega. „Me tähistame jõule täpselt sama moodi nagu kristlased,” rõhutab ta. Tema kodukohas jagasid kristlased ja moslemid sõbralikult üksteise pidupäevi. Kui oli mõni kristlik püha, järgisid moslemid kristlaste pühadetavasid, ja kui moslemite oma, panid kristlased välja prohvet Muhamedi pildid. „Me austasime üksteise tavasid.” Foad täpsustab, et see polnud küll igas piirkonnas nii.

Juttu ajame temaga tõlgi vahendusel enne jõule ja Foad loetleb üles oma laste jõulupidusid, kuhu ta koos põnnidega minema peab. „Väga tihe pidude graafik!” naerab ta.

Kuigi Foadi pere elustandard on siin praegu kordi tagasihoidlikum kui Iraagis enne ISISe tulekut, ütleb mees, et tegelikult pole tal siin millestki eluks vajalikust puudust. Foad ütleb naljaga pooleks, et on siiski üks asi, mis Iraagis on ja siin Eestis mitte. „Ma ei näe siin ISISi!” Foad lõkerdab õnnelikult naerda ja seletab, et Mosulis ärkas ta igal hommikul mõne paugu peale, siin aga äratuskella saatel. „Nii hea rahulik!”

Ridala vald peab Kiideva külaseltsi muuseumimaja liiga kalliks

Ridala vallavalitsus ei osta Torontos elavalt omanikult Kiideva külaseltsi muuseumimaja, sest peab selle hinda liiga kõrgeks.

Eelmisel kümnendil tegutses Tominga kinnistul Kiideva muuseum, mida pidas kohalik külaselts. Kogu selle aja jooksul ei saanud selts sõlmitud rendilepingut Kanadas elava majaomaniku Henry Tominga, mistõttu tuli seltsil suu puhtaks pühkida eurorahast, millega saanuks vana maja korda teha. Kuna vett läbi laskev rookatus seadis ohtu juba museaalid,

jagas selts 2010 muuseumiesemed omanikele tagasi ja lõpetas muuseumipidamist.

Nüüd on Ridala vallavalitsus saanud majaomanikuga ühendust ja mees on valmis maja 20 000–30 000 euro eest maha müüma.

„Avasime selles majas muuseumi 2000. aastal, kui pidasime „Päeva kalurikülas”, rääkis Kiideva külaseltsi endine eestvedaja Tiit Tomingas. „See oli Tallinna piimakombinaadi suvila, mille oli kombinaat vene ajal täiesti ümber ehitatud. Sellele vaa-

tamata tagastati maja Torontos elanud väliseestlasele Henry Tomingale.”

Tominga sõnul tegutses muuseum majas omaniku teadmises, aga kui selts üritas maja rendile võtta, ei tulnud Kanadast enam vastust.

„Kaevasime võsast välja, hooldasime ja hoidsime seda maja, aga lõpuks jagasime museaalid inimestele tagasi,” ütles ta. „Pool majal oli peal 80–90 aasta vana rookatus ja sellest paistsid juba tähed läbi. Katus tulnuks korda teha ja me oleks seda ka

projektiraha abil teinud, kui meil olnuks rendileping. Kuna ei olnud, lõpetasime muuseumi tegevuse.”

Kulus veel pool tosinat aastat, enne kui majaomanikuga sai ühendust Ridala vallavalitsus. „Saime vastuse, et omanik on elus ja nõus selle ära müüma 20 000–30 000 euroga,” ütles Ridala volikogule vallavalitsuse kultuuri- ja haridusnõunik Maire Vilbas.

Vilbas küsis vallavalitsuse nimel volikogult luba maja ära osta ja see seltsile rendile anda.

Kiideva külaseltsi praegune juht Sirli Olgo ütles, et selts plaanib majja taas muuseumi, aga ka söögikohta ja sotsiaalse kogukonnateenuse keskust.

„Loodame väga, et just selle maja saaksime, sest see asub külakompleksis ja muidu see lihtsalt hävineb,” lisas ta.

Volikogu liige reformierakondlane Reimo Nebokat leidis, et selle hinnaga on majaost vallale kahjulik. „Hoian seltsi tegemistele pöialt ja toetan neid. Otsiksin pigem lahendust eraldi seltsimaja rajamiseks. Vallal

on ju seal ümber maad,” ütles ta. „Selts on seda kinnistut ja maja niigi pikka aega tasuta hooldanud. Nüüd selle maja eest Kiidevas 20 000–30 000 eurot maksta ei ole õiglane hind.”

„Mulle meeldiks rohkem, kui meie rajaks eraldi seltsimaja ja selle maja ostaks mõni eraomanik. Nii saaks vald juurde maksumaksja,” lisas ta.

Ridala abivallavanem Ailar Ladva ütles, et kuigi otsust ei hääletatud, oli seisukoht selge, et maja on liiga kallis.

TARMO ÕUEMAA

Metsküla raamatukoguhoidja Tiina Ulm (paremal) ütleb, et Tiia (vasakul) tagasi toodud „Mees nimega Ove” on igati muhe lugemine.

URMAS LAURI

KAKS TUNDI KÜLARAAMATUKOGUS

Metsküla raamatukogu – koht, kus Mihkel Rauda ei loeta

Metsküla raamatukogu on üks Lihula valla neljast kogust ja kõige pisem. Menükite asemel loeb rahvas seal väärtkirjandust.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Metsküla raamatukokku jõuame ühel detsembri esmaspäeval kell üksteist. See on märkimist väärt – kogu on kolm päeva olnud küt-mata, sest reedel, laupäeval ja pühapäeval on ta suletud, ja ühe päevaga talveajal ta soojaks ei lähe. Metsküla raamatukogu juhataja Tiina Ulm on meid hoiatanud: on külm, isegi nii külm, et talvel keegi naljalt esmaspäeviti raamatukokku ei tule, st juhul, kui tal on täisaru peas.

Tiina on kolm ahju praksuma saanud – Metsküla kogus on kolm ahju nagu Asukülaski – ja lipuvardasse kuuse heisanud. Kui Tiina käis mõne aasta eest Inglismaal lastekirjanik Roald Dahl kodulinna, oli seal iga maja heisanud kuuse. Tiinale see meeldis ja sellest ajast heiskab ta Metskülas ka. Kuusel on tuled küljes. On ilus. Ja annab valgust. Metsküla kogu on juba oma 30 aastat asunud kortermaja teise korruse kahes korteris. Üldse on majas kaheksa korterit. Kunagi on samas majas olnud kolhoosi kontor ja postkontor. Nüüd on raamatukogu. Laearmatuur on postkontori ajast.

Koos käib kirjandusklubi

„Kas siin majas kedagi elab ka?” uurin. Tiina raputab pead ja ütleb, et alguses elas. Üleval oli üks naine ja all üks mees, aga naine läks hooldekodusse ja mees kolis minema. Nii viis-kuus aastat ei ela siin enam keegi. Raamatukogu ise on sadakond aastat va-

na. Loodi Saastna hariduse seltsi juurde.

Laenutustoa uks avaneb lugemistuppa. Mitu diivanit. Terve hulk diivanipatju. „Neid on hea külmaga ahju ette maha võtta,” ütleb Tiina. Kaks korda nädalas käivad lapsed. Korra kuus käib raamatuklubi. Metsküla raamatukogus on sadakond lugejat, kümnekond käib klubis ja aasta ringi. Suvel ka. Välja arvatud see aeg, mil Tiina puhkab. Puhkuse sätib ta looduse eluringi järgi – kevadesse ja sügisse. Siis saab ta ise ja saavad lugejad rahumeeli külvata ja keldrisse-purki panna. Vahest sel-lepärast, ütleb Tiina, ei olegi Metskülas Mikita „Metsik lingvistika” jt eriti loetud. „Meie siin elamegi nii,” ütleb Tiina. „Mistast siis lugeda, kui midagi uut teada ei saa!”

Muul ajal aga käib raamatuklubi koos ja on parasjagu selles staadiumis, et igaüks räägib, mis ta on head lugenud. On olnud ka muid staadiume, näiteks kirjandusmaade kaup. Klubis käivad Karuse jaamaülem ja ületee-Tiia ja Krista ja... Ükskord käis Hel-lat ka, sest oli hädas meeleolus ja tahtis luuletusi lugeda. Loeti-gi. Muidu mehed klubis ei käi.

Kõiki oma lugejaid teab Tiina nime-, nagu- ja tegupidi. Kes mida loeb ja millal käib. Tamme Uno käib korra nädalas ühe ja kahe vahel. Suuremad koolilapsed käivad esmaspäeviti ja pise-mad neljapäeviti. Hundi Gunnar

võtab alati hunniku raamatuid ja hunniku peale natuke Tammsaaret. Kui Gunnari käest küsida, mis on tema lemmiktegelane Tammsaare loomingust, siis ütleb Gunnar, et tema ei tea. Tema ainult loeb. Kui mitu ringi on Gunnar Tammsaarele peale teinud, ei ole teada, kange lugeja, nagu ta on. Kord olnud lumi kadakalatvadeni, Gunnar tassinud jalgratast kaks kilomeetrit seljas, aga kogusse oli tarvis saada. Pööningultki olnud juba kõik raamatud läbi loetud. Aeg-ajalt teeb Gunnar ka Vildele uue tiiru peale.

„Inimene, kes on kogu aeg olnud raamatute keskel, lõpetab paratamatult raamatukoguhoidjana.”

Raamatuid on Metsküla raamatukogus 9000 ümber. Kui Tiina raamatukogu juhatajaks tuli, kandis ta suure portsu maha – keegi ei hakka ju enam lugema „Noort kaardiväge” või „Timurit ja tema meeskonda” – no ja kui hakkab, siis saab mõnest suuremast kogust tellida. Aga Marxi „Kapital” on Tiinal riulis, kõik kolm köidet. Sellega oli kunagi pahandus. Uue raamatukoguhoidja raamatute harvendamine hakkas silma ja hakanudki üks naisterahvas pahandama. Muudkui et kõik visatakse minema, aga kui tema tahab Marxi lugeda, mis siis saab! Tiina jättis siis Marxi alles ja nii ta seal seisab. Keegi pole laenuks võtnud.

Seiran leti peal raamatukuhja. Tagasi toodud raamatud. Houellebecqi kõige uuem. „Maailma vastu, elu vastu”. „Juba käis väljas?” imestan. „Käis väljas jah,” ütleb Tiina. „Just mõtlesin, et piilun ise ka sisse!” Peale uue Houellebecqi hakkavad silma ka Marusja Klimova, Joonas Karlsson ja Jean-Paul Didierlaurent. Ja nii edasi. „Sul siin puhta väärtkirjandus?” imestan. „Mul on head lugejad!” ütleb Tiina ja seda, et laenatakse ikka pehmekest ka. Kord jäänud üks Metsküla naine haigeks ja laenanud terve kotitäie pehmekest. Nii kehvi oli olla.

Pehmekest ehk ajaviitekirjandus on hea asi, ütleb Tiina, aga sellegi juures võiks rõhk olla kirjanduse, mitte ajaviite peal. Nii et jah, pehmekest lugejaid Tiinal eriti pole, vahest sellepärast, et suur osa raamatulaenajaid on kunagised dessantnikud – 1980. aastast, mil Metskülla kolis korraga terve hulk noori haritud peresid. Tiina ise on kah dessantnik – tuli Tallinnast, Hiiuma ja Kivimäe vahelt. Esimesed dessantnikud olid Rumvoltid ja Kärvetid. Siis tulid Krista, Polmad ja Hermikud. Kui Hiiuma poest ei saanud enam eesti keeles leiba küsida, sest müüja ütles „Ne poni-majul” ja pani käed rinna peale risti, sai ka Tiina mõõt täis. Lotmanid tulid Tartust hiljem.

Kui dessantnike lastel tuli aeg kooli minna, tegid Polmad Metskülla kooli. Nüüd käivad seal juba dessantnike lapselapsed. Nii ongi, et uus Mihkel Raud on Metsküla kogus küll võtta, aga ega teda eriti keegi loe. Või noh,

loetakse, aga rohkem nii, et kui nad siin juba on, siis võib sisse ju vaadata.

Lang reklaamis naistekaid

Aga mida siis Metskülas kõige rohkem loetakse? „Eks seda, mis mina topin!” ütleb Tiina naljaga pooleks. Ahaa! Sellepärast siis ongi laenutusleti peal „Arve” ja „Et-telugeja 6.27-ses rongis” – neid on Tiina ka mulle toppinud, Tiina sõnul on need ilma igasuguse kahtluset aasta parimad raamatud ja ma olen temaga nõus. „Eks lugejate maitset saa ka raamatukoguhoidja kujundada! Tohvri vahele on võimalik poetada midagi muud. Kas või nagu koge-mata!” ütleb Tiina. Barbara Cartlandi naistekate kohta ütleb Tiina, et Metskülas pole neid eriti loetud ja ta ei usu, et üldse kuskil oleks, kui toonane kultuuriminister Lang poleks neid halvaks pannud. Selle halvakspeanu peale tulnud Ants, kes muidu naistekaid üldse ei loe, ja nõudnud Barbara Cartlandi. Tiina andnudki, ega tal kahju olnud, Ants lugenud Cartlandi läbi. Kas talle meeldis, ei tea, aga juurde Ants ei küsinud.

Tiinal omal on parasjagu pooleli Kurt Sweeney „Koonu-sed”, raamat, milles on huvitavaid mõtteid, aga liiga palju sõnu. „Üks norrakas. Ma ikka nä-rin teda, aga seda ma ei soovita,” ütleb Tiina. Ka mujal menuka-tel enesebiraamatutel polevat Metskülas lööki ja arusaadav – eneseabiks soovib Tiina laste-raamatuid, näiteks Astrid Lind-greni. Loed, ja kohe on parem!

Tiina on raamatukogutööd teinud 2000. aastate algusest peale. Ta on kutsetunnistusega raamatukoguhoidja, tunnistuse sai ta rahvusraamatukogu kutsekoolitusest. Raamatud on teda aga ümbritsenud sünnist saati. Tiina isa oli kõva lugeja, kodus käis Loomingu Raamatukogu, ja laps luges. „Ega ma midagi aru saanud, aga kuidagi võis ta mind ikka mõjutada ka,” ütleb Tiina.

Tiina tädi töötas trükikojas ja võttis lapse aeg-ajalt tööle kaasa, kuigi ei tohtinud. Trükikoja lõhna Tiina mäletab. Hiljem läks ta ise trükikotta tööle.

„Inimene, kes on kogu aeg olnud raamatute keskel, lõpetab paratamatult raamatukoguhoidjana,” ütleb Tiina.

Kell on pool üks saanud. Kedagi pole käinud. Tiina kuulatab ja ütleb, et keegi tuleb. Et võib-olla Merle. Merlel on aeg täis. Aga tuleb hoopis Tiia. Toob tagasi raamatu „Mees nimega Ove” ja ütleb, et see on nagu käitumis-õpik. Tiia töö raamatukogu ruttu tagasi, võib-olla tahab veel keegi käitumisõpikut lugeda. Tiia ütleb, et mees luges ka. „Nad teevad ju sohki,” ütleb Tiina, kui Tiia on ära läinud. „Üks laenab ja terve pere loeb läbi!” Sellepärast ongi statistika vale. Kirja läheb üks laenutus, aga lugejaid võib olla kes teab kui palju.

„Aga mille järgi sa ise valid?” uurin. „Lõhna järgi,” ütleb Tiina. On ju mingi aim, mida tasuks lugeda!”

Kell on üks saanud. Kaks tundi on läinud kui linnutiivul. Läheme minema.

Lääne Elu toimetus

ARNE VESKE
omanik

ANDRES AMMAS
omanik

ANDRUS KARNAU
peatoimetaja

VILMA HÕOVEL
raamatupidaja

AVE TAPNER
reklaamitoimetaja

ALAR BIRK
reklaamitoimetaja

MERILIN SELLIK
kuulutuste vastuvõtja

KAIRE REILJAN
toimetaja

URMUS LAURI
toimetaja

LEMMI KANN
toimetaja

KAIE ILVES
toimetaja

TARMO ÕUEMAA
toimetaja

ARVO TARMULA
fotograaf

TIINA LIIV
küljendaja

HELI TAMMIK
korrektor

Aasta alguse allahindlus

Haapsalu Kaubamaja
5.-31. jaanuar 2017

Hinnad langevad kuni

-70%

Läänemaa juubilarid – jaanuar

1. jaanuaril möödus 85 aastat Stockholms ilmuva Eesti Päevalehe vastutava toimetaja, bibliofiili, kirjamehet, eesti ja balti kunsti kollektsioneerija **Alur Reinansi** sünnist. Õppis Haapsalu algkoolis. Surnud 12. novembril 2010 Tallinnas, maetud Ridala kalmistule.

1. jaanuaril möödus 160 aastat Kullamaal sündinud ehitusmeister **Hans Sinisoffi** sünnist. Ta oli Tallinna Dvigateli, Volta ja Lutheri tehaste ning hipodroomi ehitaja.

5. jaanuaril sai 65aastaseks Haapsalus sündinud teatri- ja filminäitleja, riigikogu X koosseisu liige **Elle Kull-Kerge**.

6. jaanuaril sai 90aastaseks Taebla kooli kauaaegne õpetaja **Maimu Kliss**.

9. jaanuaril saab 75aastaseks Nõval sündinud orienteeruja, spordipedagoog ja ajakirjanik **Milvi Kivistik**, kes lõpetas 1960 Haapsalu 1. keskkooli.

11. jaanuaril möödub 115 aastat näitleja **Priit Põldroosi** sünnist Riisipere vallas. Õppis Piirsalu koolis. Surnud 28. juulil 1968 Tallinnas.

12. jaanuaril möödub 105 aastat näitleja ja majandusteadlase **Artur Grünbergi** sünnist Haapsalus. Surnud 17. veebruaril 1996 USAs Põhja-Carolinas.

15. jaanuaril saab 70aastaseks harrastuskunstnik **Kaja Kasemaa**.

16. jaanuaril möödub 100 aastat riigiametniku ja ajakirjaniku **Karl Manfred Nymani** sünnist Paslepa vallas. Oli ajakirja Kustbon kauaaegne toimetaja Rootsisis. Surnud 26. mail 1983 Ölandil.

17. jaanuaril möödub 120 aastat Vabadusristi kavaleri major **Aleksander Uuki** sünnist Martna vallas. Möisteti surma ja hukati 1941 Tallinnas.

18. jaanuaril saab 50aastaseks koori- ja tantsujuht, maakonna laulupidude kunstiline juht **Ulrika Grauberg**.

18. jaanuaril möödub 85 aastat Haapsalus elanud spordiajakirjaniku **Heino Kermiku** sünnist. Surnud 25. septembril 2013.

19. jaanuaril möödub 90 aastat Võnnu vallas sündinud teenelise õpetaja ja spordipedagoogi **Aleksander Priki** sünnist. Valgetähe V klassi teeneteristi kavaler. Surnud 6. juulil 2015.

19. jaanuaril saab 60aastaseks Haapsalu ärimees ja ajalehe väljaandja **Arne Veske**.

21. jaanuaril möödub 125 aastat Vabadusristi kavaleri meditsiinidok-

tor **Ernst Julius Saareste** sünnist Tolli vallas Läänemaal. Surnud 25. oktoobril 1944 Saksamaal Halles.

22. jaanuaril saab 50aastaseks maalikunstnik ja dirigent **Erki Meister**.

23. jaanuaril saab 80aastaseks Haapsalus sündinud hüdroteoloog **Ago Jaani**.

23. jaanuaril möödub 130 aastat misjonär **Hedwig Bülli** sünnist Haapsalus. Oli armeenlaste päästja Türgi genotsiidis. Surnud 3. oktoobril 1981 Saksamaal.

25. jaanuaril möödub 115 aastat kooliõpetaja ja kunstniku **Mihkel Päri** sünnist Massu vallas. Surnud Haapsalus 19. veebruaril 1990.

29. jaanuaril saab 75aastaseks laskesportlane, meistersportlane **Arne Lehis**, kes võitis 1961–1967 Eesti meistrivõistlustel 4 kulda, 5 hõbedat ja 2 pronksi.

31. jaanuaril saab 60aastaseks Lääne maakonna raamatukogu juht **Ilme Sepp**.

31. jaanuaril möödub 220 aastat baltisaksa kirikuõpetaja **August Carlblomi** sünnist Noarootsis. Surnud 31. jaanuaril 1877 Riias.

Ilmar Jõesoo materjalide põhjal koostanud Kaire Reiljan

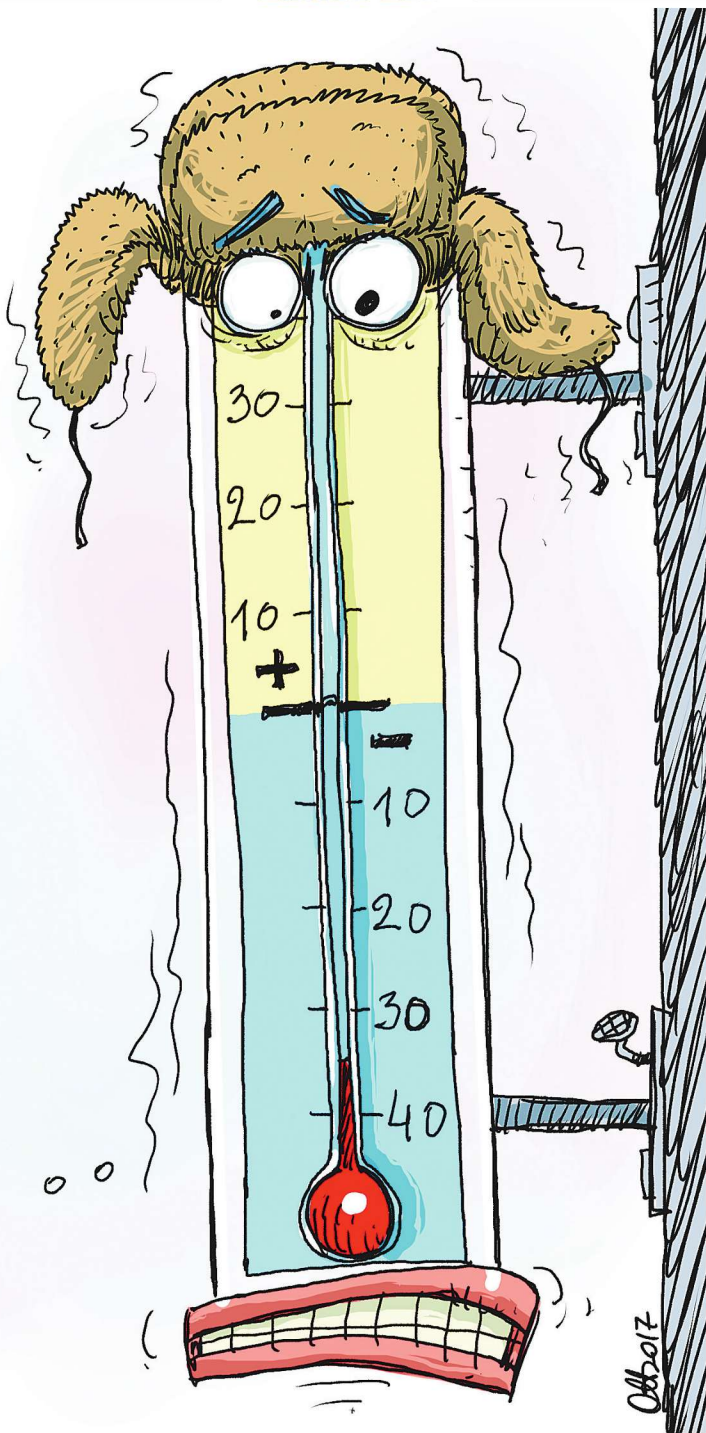
Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

KUBUJUSS

KUS ON SOKID,
KUS ON SUSSID,
KUS ON KAMPSUN,
KASUKAS?
TAHAN SAADA
KUBUJUSSIKS,
ARKTILISEKS ASUKAKS,
KELLEL KÜMME
KIHTI RIIDEID
SELGA AETUD
KÜLMA EEST.
KELLEST AINULT
SILMA VIIPEID
NÄHA PUSLAKATE
SEEST!
JA MIS SIIS!
PEAASI ON,
ET SOOJAS PÜSIB
SABAKONT.

Laste nupunurgake

LASTESUDOKU

1					2
	3			6	
		2	6		
		1	2		
	2			4	
6					3

VÖITJAD JA VASTUSED

Detsembrikuus võitis Haapsalu veekeskuse pääsme Angela Saul, Vanalin-na Bowlingu külastuse Krevor Aardemaa, pitsa Peetri Pizzast Gert Sasse. Võitjatega võetakse ühendust!

Eelmise laupäeva õiged vastused: draakon, delfiin, aasta ja kukk. Täname kõiki osalejaid.

JÄRGMISEST LAUPÄEVAST ON
LASTENURGAS UUED TEGEVUSED.

SUDOKU

3	5						7	1
		1				6		
			3		8			
		4	7		1	9		
6	2					4		7
		5	6		2	1		
			2		5			
		3				2		
2	4						6	5

LP RISTSÕNALAHENDAJAD

Teeme ristsõna lahendamise teile huvitavamaks. Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse reast. Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu. Detsembrikuu Lääne Elu meenete võitjad on Viive Raud, Jaak Pihlakas, Mati Võrklaev, Maie Arro ja Evi Kuuseõis. Auhinna saate kätte Lääne Elu toimetusest Posti 30, Haapsalu.

KINO

Film „Reisijad“

Jennifer Lawrence ja Chris Pratt mängivad seikluslikus ulmfilmis kahte reisi-jat, keda kosmoselaev teisele planeedile uue elu suunas transpordib. Olukord võtab ohtliku pöörde, kui nad äratatakse süvaunest 90 aastat enne sihtkoha jõudmist. Üritades leida tehnilise rikke põhjust, hakkavad Jim ja Aurora teineteisesse armuma. Siis aga ähvardab neid laeva hävimine ja nad hakkavad aru saama, miks nad tegelikult ärkasid.

8. jaanuaril kell 17.30 3D; 10. jaanuaril kell 19.30 3D; Pilet 4,50 € + prillid 1 €; 11. jaanuaril kell 19.30; 12. jaanuaril kell 19 Haapsalu kultuuri-keskuses. Pilet 4 €

Animafilm „Lumekuninganna 3: Tuli ja jää“

Kangelanna Gerda sai võitu nii Lumekuningannast kui ka Lumekuningast, kuid ei suuda ikka rahu leida. Ta unistus on leida vanemad, kelle kord Põhjatuuil kaa-sa viis, ja taas perekond olla. Nii asubki Gerda ühes sõpradega põnevale rän-nakule, et leida vanemad ja teel uusi raskusi seljatada. Nad avastavad trollide iidse võluseseme – Tule ja Jää kivi. Sellest peale ei lähe miski enam algse plaa-ni järgi. Kas Gerda suudab võluvää alistada ja pere tagasi saada? Vastus sel-gub peagi loos, kust ei puudu lahkus, vaprus, sõprus, salapära, perearmastus ja muidugi õnnelik lõpp!

6. jaanuaril kell 14; 7. jaanuaril kell 13; 8. jaanuaril kell 13.
Pilet 3 €. 10. jaanuaril kell 17.30 3D; 11. jaanuaril kell 17.30 3D
Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 3,50 € + prillid 1 €

mi- bemoll		karusloom	ehk	mõis	alumiinium	Ungari	hoog,	mitte	massiühik	abistada	sub scriptus	paik	parla- mendi liige	esmaspäev	täiesti segane
mi tähis		paljutöötav		Noarootsis		luuletaja	rünnak	kuski						pinge ühik	
															mõttetu
O. Lutsu teos			iga kell						jõgi Velikaja jõestikus					olümpia- komitee	
ohtlik viirus			palee						indium					muusik	
vald					kasinad					hellilooja					
					maanina					sihtasutus					
						millal						piin			
						... ütlev						EL pealinnas			
kõrgehitis									vene näitleja						
ei kunagi									nöörid						
sol'i tähis	2 x kons linnik Mesopo- taamias			2 x vokaal			F-1 rada Belgias			raadium			isikuline asesõna		
vee olek			väga hää				linnu			sadama- ehitis			juhtub harva		
			inter alia						digital reality						päris dal segno
n.nimi					tihedamad										
einstein	kiivas				raadio- jaam Eestis		armas kaasa								
Strindbergi näidend							lage ala								
umbes			m.nimi							eo ipso			genitiiv		närvi- haigus
			e. tipp tennisist (in+n)							eetika kategooria			töeks- pidamine		
							anno Domini		süivesinik						
							raadius		õuelill						
ulmlema		asum											vald		
elektri-		Tallinnas						sidesõna					Harjumaal		
		eputis						in loco					piibli tegelane		
kleepilindil	eripäratu							hellilooja			inglise härra				
	vulkaan Euroopas							teoloog			kirjand. rühmitis				
					nils- boorium		Moldova raha					hõimu- rahvus			
					1.		545.					vanem			
talv								lausa						hapnik	
maa- hooned								Sumeri jumal						Guami maatähis	
neem	avaliku sõna				end. president					2 x vokaal					
rida	nõukogu väävel				selts					t. palm					
										liiter					
									teat. indikaator						

9. jaanuar

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Eesti parim koolikokk
12.50 Kapist välja
13.15 Hommik Anuga muusikavallik
13.50 Aasta muusik 2016
15.10 Laulukarussell 2017
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Osoon
20.30 Mina ka
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Fidel Castro linnid
23.10 Ringvaade
00.16 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Pöörased jäneseid
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi valitsejanna
13.30 Heeringas Veenuse öäl
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Meie pere ja muud loomad
20.30 Saladused
21.00 Köök **21.30** Surmarelv
22.30 Ühikarotid **23.30** Mõrvaen-netajad **00.25** Politseiakadeemia
02.10 Nikita **02.55** Reporter
03.45 Galileo **05.00** Köök **05.30** Rizzoli ja Isles

06.15 Tähesõjad **06.40** Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.35 Minu köök on parim **09.55** Kirgedes torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Papade Mammade Kutsuv Tuluke **12.20** Papade Mammade Kutsuv Tuluke **13.20** Tanel Padar ja sõbrad **13.50** Sūdameasi **14.50** Armastuse võim **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgedes torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Selgeltnägijate tuleproov koos Marilyn Kerroga **21.30** Röövitut **23.25** Valgekras **00.20** Politseipere **01.15** Ootamatult isaks **01.40** Kolmas naine **02.05** Papade Mammade Kutsuv Tuluke **02.35** Papade Mammade Kutsuv Tuluke **03.30** Tanel Padar ja sõbrad **03.55** Stop! **04.20** Seitsmesed uudised

07.00 Oktonaudid **07.25** Pörsas Peppa **07.30** Operaator Köps kivi-riigis **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Georg Udukübara aaria **08.30** Pörsas Peppa **08.35** Oktonaudid **09.00** Vaimus ja ilmas **09.25** Ilus maa **09.35** Eesti lood **10.05** Oruvalitseja **10.55** Armastuse voel **12.09** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Maša ja karu **16.00** Eesel, heeringas ja nõialuud **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Vahva Roosi **16.30** Oktonaudid **16.45** Džungliraamat **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Džungliassad **17.45** Sammalhammas, kus sa oled? **18.00** Rüütel Miku **18.10** Susapusa Okidos **18.25** Mesitaru **18.30** Lastetuba **18.50** Milly murrab pead **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** FIFA Gala. Jalgpalliauhinnad 2016 **21.00** Suurmeistrid **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Beebid **22.55** Kes õpetas sind autot juhtima? **23.50** R2 Live **00.26** ERR.ee uudised

10. jaanuar

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Tähendamis
11.55 Eesti parim koolikokk
12.55 Osoon (subtiitritega)
13.25 Välisilm
14.00 Sõjamiilid – rahumiilid
15.20 Stuudioskoos Mati Palmiga
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Paksem kui vesi
22.55 Plekktrumm
23.40 Ringvaade
00.45 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Pöörased jäneseid
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Meie pere ja muud loomad
13.30 Heeringas Veenuse öäl
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Orav ja Ilves **21.30** Krimi **22.00** Vice **22.35** Chicago tuletõrje **23.30** Valemaandumine **01.20** Subboteja **02.10** Mõrvaen-netajad **02.55** Reporter **03.55** LOL **05.30** Rizzoli ja Isles

05.25 Sūdameasi **06.15** Tähesõjad **06.40** Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.35 Minu köök on parim **09.55** Kirgedes torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Selgeltnägijate tuleproov koos Marilyn Kerroga **13.20** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **13.50** Sūdameasi **14.50** Armastuse võim **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgedes torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Tanel Padar ja sõbrad **20.30** Suletud uste taga **21.20** Padjaklubi **22.30** Sherlock New Yorgis **23.30** Baikerid **01.40** Hawaii 5-0 **02.30** Ootamatult isaks **02.55** Tagalaässad **03.20** Padjaklubi **04.20** Seitsmesed uudised

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Rüütel Miku **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Tuutu ja Potsu **07.40** Sammalhammas, kus sa oled? **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mesitaru **08.40** Milly murrab pead **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Hundi süda sees **11.55** Eesti muusikavideod **12.28** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Väike kummitus Laban **16.00** Lastetuba **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Vahva Roosi **16.30** Oktonaudid **16.40** Džungliraamat **16.50** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Džungliassad **17.45** Vikerraubiin **18.10** Beni ja Holly väike kuningriik **18.10** Robin Hood **18.20** Toredade Asjade saar **18.30** Lastetuba **18.45** Lola Pikk-kõrv **18.50** Lammass Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Heureka **20.00** Teekond maakera kõige turvalisemasse paika **20.50** Miranda dilemma **21.30** Kultuuriuudised **21.35** 4x4 Kaukaasia **22.05** Punased jooned **23.45** 1001 grammi **01.19** ERR.ee uudised

11. jaanuar

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajavaod. Riigi mehed
14.30 Roman Toi 100
15.10 Hercule Poirot
16.00 Üks koorilaul
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
22.10 Paksem kui vesi
22.55 Plekktrumm
23.10 Meie maailm
00.05 Ringvaade
01.13 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Pöörased jäneseid
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Krimi
13.30 Heeringas Veenuse öäl
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter **20.00** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **21.00** Köök **21.30** Dzhuna **22.30** Naistevangla **23.30** Ivo Linna Ameerika lugu **00.05** Surmarelv **00.55** Vice **01.25** Chicago tuletõrje **02.10** Nikita **02.55** Reporter **03.50** Meie pere ja muud loomad **04.20** Rooli võim **04.50** Hooaeg **05.30** Rizzoli ja Isles

05.25 Sūdameasi **06.15** Tähesõjad **06.40** Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.35 Kirgedes torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Suletud uste taga **12.50** Padjaklubi **13.50** Sūdameasi **14.50** Armastuse võim **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgedes torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Eesti parim pagar **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Juurdlust viivad läbi sensitiivid **22.30** Salatoimikud **23.30** Top Geari suurimad põrumised **00.30** Moodne perekond **00.55** Moodne perekond **01.20** Kriis **02.10** Eesti parim pagar **03.05** Suletud uste taga **03.55** Võimalik vaid Venemaal **04.20** Seitsmesed uudised

07.00 Robin Hood **07.10** Beni ja Holly väike kuningriik **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Tuutu ja Potsu **07.40** Miriami rohelised täpid **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mis? Miks? Kuidas? **08.35** Toredade Asjade saar **08.40** Lola Pikk-kõrv **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Heureka **11.25** R2 Live **11.56** ERR.ee uudised **14.55** Uus Tase **15.20** Laskesuusatamise MK etapp **16.55** Kriksatrullid. Õpime joonistama **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Peeter Pikk-kõrv **17.45** Sammalhammas, kus sa oled? **18.00** Rüütel Miku **18.10** Susapusa Okidos **18.25** Mesitaru **18.30** Lastetuba **18.45** Päev, kui Henri kohtas...? **18.50** Lammass Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.25** Käsipalli EM valikmäng **21.00** Kapist välja **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Poissja koletis **23.30** Punased jooned **01.17** ERR.ee uudised

12. jaanuar

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.35 Foorum (subtiitritega)
13.35 Meie maailm
14.30 OP
14.55 Kuulsuste koda
15.20 Paksem kui vesi
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
20.00 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 Cherbourgi vihmavarjud
23.50 Üks koorilaul
23.55 Ringvaade
01.01 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Pöörased jäneseid
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter **20.00** Eesti naljakangelaste autahvel **21.00** Köök **21.30** Johnny English. taassünd **23.30** Seks ja linn **202.15** Meie senine elu **04.10** Reporter **05.00** Orav ja Ilves

05.25 Sūdameasi **06.15** Tähesõjad **06.40** Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.35 Minu köök on parim **09.55** Kirgedes torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Eesti parim pagar **12.50** Salatoimikud **13.50** Sūdameasi **14.50** Armastuse võim **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgedes torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **20.30** Vabad mehed **21.30** Kiirus **23.50** Kondid **00.50** Quantico **01.40** Ameerika õudukas **02.30** Top Geari suurimad põrumised **03.20** Vabad mehed **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Sūdameasi

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Rüütel Miku **07.20** Kriksatrullid. Õpime joonistama **07.30** Väike printsess **07.40** Sammalhammas, kus sa oled? **07.55** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.35** Mesitaru **08.40** Päev, kui Henri kohtas...? **08.45** Rüütel Rooste **09.00** Ringvaade **10.05** Oruvalitseja **10.55** 4x4. Kaukaasia **11.25** Eesti muusikavideod **11.57** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Hiir Hops **16.00** Lastetuba **16.10** Kiisud, edasi! **16.15** Kosmoselendurid **16.30** Väike prints **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Priit ja Präaks **17.45** Vikerraubiin **18.00** Beni ja Holly väike kuningriik **18.10** Robin Hood **18.20** Toredade Asjade saar **18.30** Lastetuba **18.45** Tugitoolisport **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Tareq Taylari Põhjamaade kokakunst **20.00** Muistsete viikingite jälgedes **20.55** Heureka **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Peaky Blinders **22.35** Miranda dilemma **23.10** Eesti TOP 7 **00.00** Putini mängud **01.12** ERR.ee uudised

13. jaanuar

06.55 Terevisioon
08.55 Isa Brown
09.50 Terevisioon
11.50 Seenelkäik
13.25 Kapital
13.50 Cherbourgi vihmavarjud
15.35 Kadunud tsivilisatsiooni jälgedel
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Isa Brown
18.30 Aktuaalne kaamera
18.55 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Meloodia 66
20.30 Rakett 69
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Saksamaa '83
22.30 Kontakt
23.50 Pealtnägija
00.35 Ringvaade
01.11 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Eskimotüdruk
07.10 Looney Tunes
07.35 Pöörased jäneseid
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Armastuse maitse
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Nädalalõpp Kanal 2ga
13.00 Heeringas Veenuse öäl
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Armastuse maitse
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter **20.00** Superheeringa parimad jutud **21.00** Köök **21.30** Tantsud tähtedega **23.25** Bridget Jones. Täitsa lõpp **01.35** Seks ja linn **204.05** Reporter **04.55** Aasta hitid 2016

06.15 Tähesõjad
06.40 Printsess Sofia Esimene
07.05 Käsna-Kalle Kantpüks
07.35 Armastuse võim
08.35 Minu köök on parim **09.55** Kirgedes torm **11.00** Vaprad ja ilusad **11.35** Top Shop **11.50** Vabad mehed **12.50** Juurdlust viivad läbi sensitiivid **13.50** Sūdameasi **14.50** Taevane armastus **15.50** Vaprad ja ilusad **16.20** Kirgedes torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Papad Mammad **20.55** Vanad ja kobedad saavad jalad alla **23.00** Pankur ja pätt **01.00** Salemi nõiad **01.55** Kaunitar ja koletis **02.45** Papad Mammad **03.35** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **04.05** Võimalik vaid Venemaal **04.35** Seitsmesed uudised **05.40** Sūdameasi

07.00 Robin Hood **07.10** Beni ja Holly väike kuningriik **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Väike printsess **07.40** Vikerraubiin **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.35** Kiisud, edasi! **08.40** Toredade Asjade saar **08.45** Kosmoselendurid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Kapist välja **11.25** Eesti muusikavideod **11.58** ERR.ee uudised **15.10** Uus Tase **15.35** Laskesuusatamise MK etapp **17.05** Väike prints **17.30** Mina ja Miia **17.55** Mulk ja Tšavapa **18.05** Zorro seiklused **18.30** Lastetuba **18.45** Papist poisid **18.50** Lola Pikk-kõrv **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Ajavaod. Ärimehed **20.00** Beebid **21.20** Tik-Tak **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Ekke Moor **00.30** Peaky Blinders **01.36** ERR.ee uudised

14. jaanuar

07.30 Džungliassad
07.40 Hiir Hops
07.50 Väike prints
08.10 Mulk ja Tšavapa
08.25 Tugitoolisport
08.30 Maša muinasjutud
08.40 Lola Pikk-kõrv
08.45 Näpsud
08.50 Pörsas Peppa
08.55 Mina ka
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed
09.30 Kolme minuti väljakutse
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13 (subtiitritega)
11.15 Pealtnägija (subtiitritega)
12.00 Laulukarussell 2017
12.55 Dallas
13.35 Elu parim aeg
14.30 Midsomeri mõrvad
16.00 Ringhääling 90
17.30 Osoon
18.00 ENSV
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Uus-Meremaa
19.35 Islandi taluköök
20.05 Reisile minuga
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.20 Sport. Sport
21.35 Tutanhamon
22.20 Foyle

Reisikiri. Viva l'Italia!

35.
osa

JÄRJELUT

OLEV REMSU

Tähendab, vangistajad ja vangid, piinavad ja piinatavad, tapjad ja tapetavad võitlesid ühe lipu all.

Mulle hakkab õudsalt vastu niisugune meil küllaltki levinud arutlus: Mao Zedong hävitas mitukümmend miljonit oma maa kodanikku, Stalin mituteist miljonit, Hitler mitu miljonit, Mussolini paarsada tuhat, needki enamjaolt välismaalased ja väljaspool Itaaliat – Etioopias, Liibüas, Balkani poolsaarel.

Esimeste arvu rõhutatakse, nagu annaks nende suurus õigustuse väiksemaiks kuritegudeks.

Ei, ühe roimaga ei saa kuidagi põhjendada teisi, süü on alati individuaalne ning igat kuritegu tuleb vaadelda eraldi.

See, et keegi teeb midagi halba, ei anna ju mulle seda õigust! Kui tahaksin seda kuidagi hüvitada, peaksin ma olema selle võrra parem, moraalsem.

Tarkuse poolest oli neist Mussolini vist esikohal, Stalin teisel, Mao kolmandal ja Hitler viima-

ne. Pean silmas humanitaarvala teadmisi. Poliitstrateegina oli esimene Mao, Stalin teine, Hitler kolmas ja Mussolini neljas. Militaarstrateegina oli esimene Stalin, Mao teine, Mussolini kolmas ja Hitler neljas. Majandusmehena oli esimene Hitler, teine Mussolini, kolmas Stalin, neljas Mao. Kõige verisem ning kõige suurem kraanide kinni-keeraja oli Mao, järgnes Stalin, siis tulid Hitler ja Mussolini. Viimane oli kaasdiktaatorite seas lausa liberaal, kui see sõna siia sobib.

Inimesena oli labaseim Mao, teisele kohale paigutaksin Stalini, kolmandale Mussolini, neljandaks Hitleri. Viimased kaks olid kaunis väljapeetud, Mussolini galantsemgi Hitlerist, ent teda saatsid lõputud naistejamad, hüsteeria ja valetamine.

Ometi ei olnud Mussolini neli-kust kõige litakam, seda oli kahtlemata suur tüürimees Mao, *duce* paneksin teiseks, Stalini kolmandaks ning Hitleri viimasele kohale. Kõige ahnem oli samuti Mao, järgnes Stalin; Hitler ja Mussolini peaaegu ei hoolinud rahast, mõlemad ihkasid ainult võimu,

Mussolini oli raha suhtes päris boheemlane.

Niisiis, Mao 25, Stalin 23, Mussolini 17 ja Hitler 14 punkti.

See on minu meelest, aga võin eksida.

Massimõrtsukad olid nad kõik, selles ma ei eksin.

Kindlasti ei rajatud Forte Castellaccio kindlust siia mäetippu tulevikus turismiinfovoldikutes arhitektuuripärlina märkimiseks. Siin kaitsti siis Genova Vabariiki, mis eksisteeris peaaegu 800 aastat (1005–1797), see on sama kaua, kui pikalt lahutab Lembitu võitlemisi tänasest päevast. See oli võimas riik, mida juhtisid doodžid ning mille territoorium ulatus tänase päeva Prantsusmaale ja Kreekasse ning millel oli hästi palju kolooniaid nüüdses Türgis, Ukrainas,

Kindlasti ei rajatud Forte Castellaccio kindlust siia mäetippu tulevikus turismiinfovoldikutes arhitektuuripärlina märkimiseks.

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tötu on elektrikatkkestused:

9. jaan 10–15 Kopli, Mauru, Oru, Rõuma aj;

10. jaan 10–13 Lihulas Penijõe tee, Linnuse 1, Tallinna mnt 2a, Tiigi tee aiamaja;

10. jaan 13–16 Uus-Kasari aj;

10 ja 12. jaan 9.30–15.30 Saanika aj;

11. jaan 11–14 Luuri aj, Taeblass Met-sa 5–18, Raudtee 4, 6;

11. jaan 11–15 Võnnu aj;

13. jaan 10–13.30 Üuemaa, Suureki-vi, Tuule, Rooglaiu, Vihmaliku, Kõera aj;

13. jaan 10–15 Paemuru aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõist-vale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

TEATED

Toiduhügieeni koolitus Haapsalu kutsehariduskeskuses

Toiduhügieeni koolitus (6 tundi) Haapsalu kutsehariduskeskuses on 16. jaanuaril kell 15 HKHK peahoones.

Koolitus viiakse ellu vastavalt toiduseadusele ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusele nr 852/2004. Õppija omandab toidukäitlemiseks vajalikud hoiakud ja oskused. Lõpetajatele väljastatakse täienduskoolituse tunnistused.

Koolitaja on Lea Kiis. Hind 25 eurot

Info ja registreerimine koolitused@hkhhk.edu.ee, tel 666 1745 või 521 8963

Haapsalu Kutsehariduskeskus

Lapsed ujuma

Haapsalu veekeskus võtab juurde lapsi suplustundidesse (5–7 a lapsed) ning ujumistreeningutesse (1.–9. klass). Samuti on avatud täiskasvanute õppe- ning treeningrühm.

Lisainfo treeneri telefonil 554 7792. Gruppidesse registreerimine veebikeskuse infoletis.

Haapsalu Linna Spordibaasid OÜ

VORMSI VALLAVALITSUSE TEATED

Detailplaneeringu avalik väljapanek

Vormsi vallavolikogu võttis vastu 19.12.2016. a otsusega nr 27 Vormsi vallas Hullo külas vana karjääri ümbruse detailplaneeringu ligikaudu 8,2 ha suurusel maa-alal.

Detailplaneeringu eesmärk on taotleda ala osaliselt munitsipaalomandusse, kus toimub ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine, vaheladustamine ja sortimine nende suunamiseks kordus- ja taaskasutusse ning loomsete jäätmate mispaigana, nende kruntide ehitusõiguse ja hoonestustingimuste määramine, juurdepääsuteede asukoha määramine, maa sihtotstarbe muutmine.

Planeering muudab osaliselt Vormsi valla üldplaneeringut. Planeeringu avalik väljapanek on 23. jaanuarist 27. veebruarini 2017. a tööpäeviti Vormsi valla valitsuses ja Vormsi valla veebilehel www.vormsi.ee avalik teave <http://avalik.amphora.ee/vormsiw/index.aspx?type=12&id=136708> lgal isikul on õigus avaliku väljapaneku ajal esitada arvamust planeeringu kohta. Arvamusi saab esitada posti teel ja elektronpostiga vv@vormsi.ee planeeringu avaliku väljapaneku ajal 23. jaanuarist 27. veebruarini.

Vormsi Vallavalitsus

Loe veebis www.le.ee

KULTUURITEATED

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark on suletud alates 8. jaanuarist. Ootame Sind taas alates 23. jaanuarist. spa@framare.ee.

Spaahotell Laine vee- ja saunakeskus on suletud alates 8. jaanuarist. Ootame Teid taas alates 22. jaanuarist kell 13.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): Oleme suletud alates 8. jaanuarist. Ootame Sind taas alates 23. jaanuarist. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. 7. jaan kl 20 tantsuõhtu, mängib ansambel Coco. 8.–22. jaanuaril talvepuhkusel, restoran suletud.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 8. jaan kl 15 film „La La Land: California unistused“, pilett 4 €. 7.–8. jaan kl 13 animafilm „Lumekuninganna 3: Tuli ja jää“, pilett 3 €. 10.–11. jaan kl 17.30 animafilm „Lumekuninganna 3: Tuli ja jää“, 3D, pilett 3,50 € + prillid 1 €. 8. jaan kl 17.30; 10. jaan kl 19.30 film „Reisijad“, 3D, pilett 4,50 € + prillid 1 €. 11. jaan kl 19.30, 12. jaan kl 19 film „Reisijad“, pilett 4 €.

• LAAT

Kodaniketorni juures Karja tänaval on 7. jaanuaril kell 12 Vene laad.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• MUUSEUMID

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): E–P 11–16. www.salm.ee.

Hanila muuseum: avatud ettetellimisel, tel 5333 8586, www.hanilamuuseum.ee.

Toimetus
avatud
E–R kl 8.30–17.

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetus 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
faks 473 7040, e-post info@le.ee
Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Iives, Kaire Reiljan,
Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk,
Tarmo Üuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektor Heli Tammik
Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõövel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222

IGAVIKKU LAHKUNUD INIMESED

HAAPSALU LINN

ALBERT JOONASING
5.3.1952–3.12.2016

JEVGENIA GRÖNMAN
12.4.1924–7.12.2016

VALENTINA GRIGORIEVA
3.1.1928–8.12.2016

NAYMA TEPPE
24.1.1928–9.12.2016

ROSINE SILLASTE
26.8.1939–10.12.2016

URHO KENPPI
18.8.1959–9.12.2016

SILVI-ELLEN ÕISMAA
10.2.1932–12.12.2016

SIIM METSLA
19.1.1991–13.12.2016

MAIMU VEDDER
7.1.1928–16.12.2016

SAALE OLLEMA
10.7.1937–16.12.2016

KALVI KOPPEL
30.8.1964–17.12.2016

VLADIMIR SPALIN
8.12.1948–20.12.2016

ARMILDA KUZNETSOVA
28.6.1922–23.12.2016

LINDA VAJAKAS
17.8.1936–26.12.2016

ASTRA PILVET
20.9.1930–26.12.2016

KOIDULA TAMME
16.2.1950–28.12.2016

HARRI LÄÄS
17.9.1930–27.12.2016

GERMAN VAHTER
20.2.1932–27.12.2016

ENDEL KURRUSK
1.6.1940–28.12.2016

SALME LOODMA
3.2.1922–29.12.2016

HANILA VALD

LINDA HANSI
17.10.1925–3.12.2016

VÄRNI VALDNA
15.1.1949–3.12.2016

HUGO MAAS
26.3.1941–9.12.2016

ENDEL MÖLDER
18.2.1935–15.12.2016

ARNE KESKÜLA
19.3.1948–24.12.2016

KÜLLAMAA VALD

BERNHARD-VEELJA JÖGISALU

1.5.1927–8.12.2016

ANTS LAADUNG
28.7.1936–23.12.2016

Lihula vald

HELGI PRUUDEN
9.7.1933–8.12.2016

MAIMU ÕUE
31.12.1929–26.12.2016

Lääne-Nigula vald

LIDIA MEREMAA
19.12.1941–3.12.2016

ANTS TIITUS
10.2.1951–9.12.2016

HERMINE VUGT-JÄRVIS
8.3.1925–17.12.2016

JAAN KLÕŠEIKO
10.9.1939–21.12.2016

Martna vald

MATI NUIA
24.7.1944–8.12.2016

Ridala vald

ILSE-ELFRIEDE BIRK
7.1.1929–6.12.2016

TÕNU LEPIK
25.7.1965–11.12.2016

Mälestame neid.

Lääne Elu

Ilmub teisipäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

MÜÜK

Müüa kütte- ja kaminapuud lahtiselt ja võrgus 40 l /60 l, klotsid ja tulehakatisk 40 l võrgus ning lehtpuu saepuru kotis. Soovi korral tulehakatisk tasuta kaasa. Tel 501 8594, kaminapuu.ee.

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadid ja kolarid. Autoalarimid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliidid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuidu, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kaminapuud ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteineris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuid müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/rm. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tarne al 10 rm, transport hinnas. 3meetiline küttepuid, tarne al 30 tm. Tel 502 4895.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokkuleppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Oste tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotsid. Vedu. Tel 506 8501.

Voodrilaua ning põrandalauda ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Puidubrikett 960 kg alus 139 €. Puidugraanul 960 kg alus 169 €. Rohkem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinna sees kojuvedu Läänemaal.

Müüa 30–50 cm kask ja segapuu, nii laotuna kui ka võrgus. 3 m kask, saar ja segapuu; tarne al 12 rm, hind kokkuleppel. Tel 5647 7966.

Lepp ja segalehtpuu 29; must lepp 32; tamm, saar ja kask 35 €/rm. Kuiv okaspuu 33; segapuu 37; segalehtpuu 39; lepp 41; must lepp 44 €/rm. Kriske OÜ tel 5648 6058.

Müüa kuivi 30 cm küttepuid 40 l võrkkotis (hall lepp), hind 2,1 eurot kott, transport hinnas. Tel 503 2972.

OST

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ei võta sõnad leinavalu, ei kuivata nad pisaraid...
Avaldame kaastunnet Mairele, Aivarile, Alarile ja Heinarile peredega kallil emal ja vanaemal
LINDA SAALISTE
kaotuse puhul.
Udo ja Maarika peredega

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pülapääl Läänemaal jäätmejaamas. Töstukauto teenus, metalli lõikamine. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Lihula antiigiäri ostab parima hinnaga vanavara, kunsti, kulda, hõbedat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidamisest lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüügiõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

Taebala Vanametallis aasta alguse kampaania raames romusõiduki hind al. 95 €/t. Auto arvelt maha võtmine kohapeal. Vedu kokkuleppel. Info tel 5684 4145 või 5620 0240. www.taeblaauto.ee.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, mootor 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

KINNISVARA

Aarete KINNISVARA Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel 473 4376.

Silvi Merilo – 522 9958
Kairit Merilo – 506 6996

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

apslund kinnisvarabüroo Posti 18, Haapsalu.

Võtame müüki teie KINNISVARA. Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost. ott@apslund.ee, tel 506 9600.

Ostan 2toalise korteri. Tel 551 6283.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põlumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Ostan garaaži Haapsalus Aia tänaval. Hind 1500 eurot. Palun helistage tel 5599 8068.

TEENUS

Matusebüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Telerite ja elektroonika remonditöökoda Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Puurkaevude puurimine ja projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaajaline kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Kallis Sveta Malken, südamlük kaastunne Sulle
isa
surma puhul.
Maren ja Anu

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaev- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Tel 5347 7919.

Korstnapühkimisteenus üle maakonna. Tõmbeprobleemide lahendamine. Pottsepatööd. Korstnad ja korstnapitside remont, ehitus ja taastamine. Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditööd. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

TÖÖPAKKUMINE

Haapsalu Linna Spordibaasid OÜ otsib veekeskusesse puhastusteenindajat. Töö vahetustega, töoaeg kell 22–03. CV saata haapsalu@spordibaasid.ee.

OÜ Ehto võtab tööle kipsplaadi paigaldajaid. Tel 508 6562.

OÜ Helm võtab tööle ehitustöölisi ja abitöölisi ehitusele. Tel 5666 0149, info@helm.ee.

Pehme mööbli tootmisega tegelev ettevõtte **Dinexo OÜ** otsib oma meeskonda õmblejat (Palivere tehas) ja koristajat (Palivere ja Haapsalu tehas). Kandideerimiseks saata CV dinexo@bellfire.ee. Lisainfo tel +372 511 3551 või 472 0741.

LOOMAD

Haapsalu Loomakliinik
Posti 5. E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel 473 5566, 5694 5545.

METS

OÜ Landeker ostab **metsakinnistuid**. Tel 511 0415 ja 517 9866.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetust kuulutuste sisu eest ei vastuta.

TEADE

Liiklus häiritud

Haapsalu kunstikooli rongkäigu tõttu on E, 9. jaanuaril kell 17.05–17.25 valinnal liiklus häiritud. Karja tänav suletud alates Saue tänavast, Ehte tänav suletud alates Mängu tänav nurgast kuni Lossiplatsini ja Jaani tänav.

Haapsalu Kunstikool

HOOLI RASKUSTESSE SATTUNUD PEREDEST!

Läänemaa Abikassa ootab heade inimeste ja organisatsioonide annetusi, et toetada raskustesse sattunud peresid Läänemaal.

Annetusi saab teha kontole 221046665398, Swedbank AS.

Teave Läänemaa portaalis www.laanemaa.ee (alajaotus „Elanikule”, Läänemaa Abikassa).

REKLAAM

SOTSIAALMINISTEERIUM

Töövõimereformi infopäev!

11. jaanuaril kell 11–17

Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus

Räägime töövõime hindamisest, töövõimetoetusest ja toetavatest teenustest.

Tule ja küsi nõu Sotsiaalministeeriumi, Eesti Töötukassa ja Sotsiaalkindlustusameti spetsialistidelt!

Ootame kõiki huvilisi!

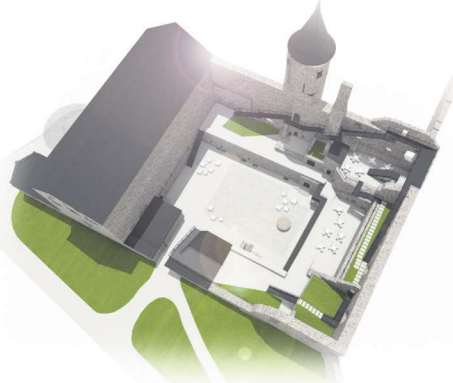
Lisainfo: tel 626 9188 või www.töövõimereform.ee

Europea Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Olete oodatud **Haapsalu piiskopilinnuse arenduse avalikule tutvustamisele ja sellele järgnevale arutelule kolmapäeval, 11. jaanuaril kell 15 lioni imedemaa teise korruse saalis Kooli tn 5.**

Järgmistel aastatel Haapsalu piiskopilinnuses tehtavast räägivad:

Kaire Tooming – Haapsalu piiskopilinnuse arenduse projektijuht
Margit Aule – arhitekt
Jaak Mäll – ekspositsiooni kuraator

Orienteeriv kestus: 1,5 tundi

Projekti toetab EAS, piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meede.

Lisainfo: www.salm.ee/muuseumid/haapsalu-piiskopilinnus/linnuse-arendus/

AMTIMBER
ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

11. jaanuaril kell 11–13
Haapsalu Kultuurikeskuses
Eesti–Soome jalatsivabriku
naturaalnahast ja lambavillavoodriga
talvejalatsite müük.
Hinnad soodsad!

Lääne Elu toimetust Haapsalus Posti 30 (II korrus, sissepääs välistrepist) avatud E–R kl 8.30–17. Tel 473 7111, 473 7222. Teade ja kuulutus saada e-aadressil info@le.ee. Veebis loe www.le.ee.

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseteade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldus 10,50 €. Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Kirikuteated 12 €/kuus kogudus. Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

ARVO TARMULA

Pühapäeval saab lumesõda pidada

Eile oli selle talve külmim hommik. Haapsalus näitas termomeeter 18 kraadi külma, Linnamäel oli kolme pügala võrra karedam pakane. Neljapäeval oli tosin külmakraadi, kuid lõõskava tuule tõttu tundus ilm eilsest tuulevaiksest kargusest hoopis külmem olevat.

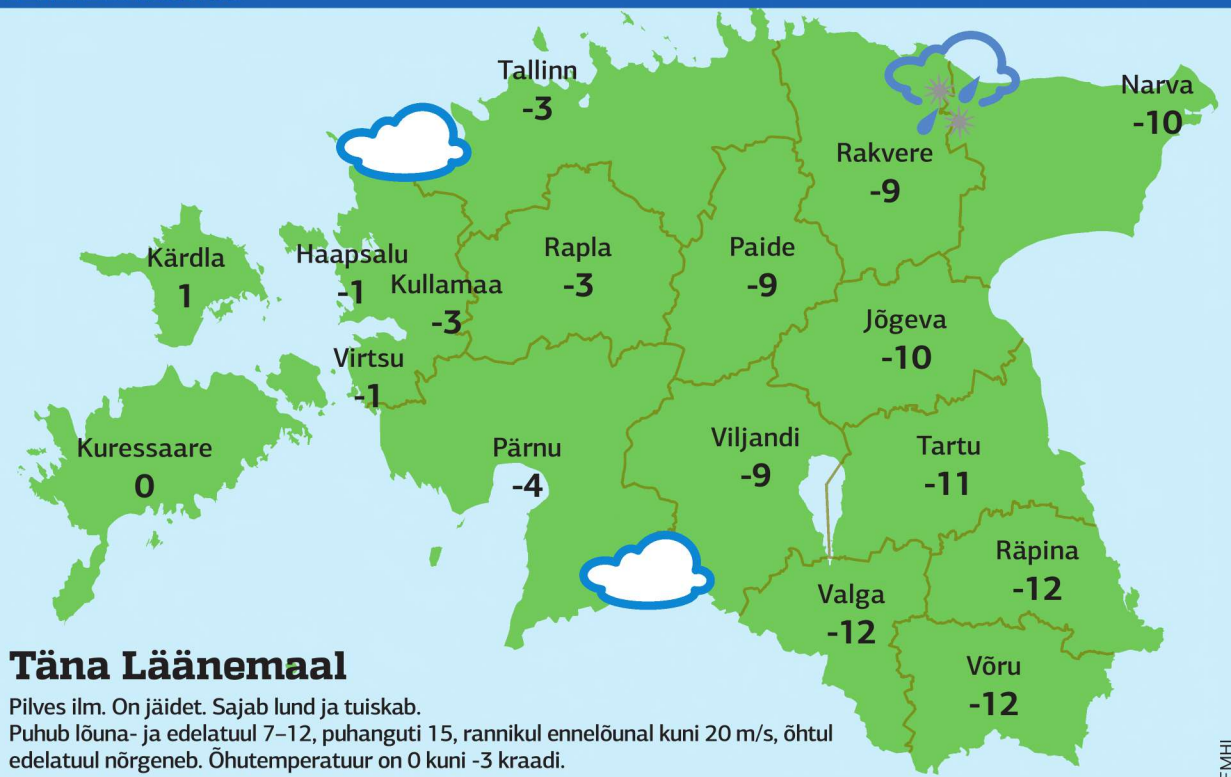
Seekordse külmalaine põhjustas Skandinaaviast korraks üle meie kagusse liikuv arktilise õhumassi-ga kõrgrõhuvöönd, kuid juba homseks ennustab ilmateenistus Lääne-Eestisse lumememme ehitamiseks sobivat sulailma.

Lääne-Eestis jääb tänaõine miinimum küll veel kümne külmakraadi juurde, kuid merel pöördub tuul edelasse ja muutub tormiseks ning see tõstab hommikuks õhutemperatuuri Hiiu- ja Saaremaal null kraadi lähedale.

Paar kraadi sooja on Lääne-Eestis oodata pühapäeval ja kogu järgmise nädala jooksul. Alanud on lumesõja aeg.

URMAS LAURI

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves ilm. On jäidet. Sajab lund ja tuiskab.

Puhub lõuna- ja edelatuul 7–12, puhanguti 15, rannikul ennelõunal kuni 20 m/s, öhtul edelatuul nõrgeneb. Õhutemperatuur on 0 kuni -3 kraadi.

Pühapäev

lääne-, edelatuul
3–9 m/s

öö päev

-4°...1°

Esmaspäev

edelatuul
4–9(14) m/s

-2°...2°

Teisipäev

edela-, lõunatuul
5–10(14) m/s

1°...-4°

Kolmapäev

edela-, lõunatuul
7–12(15–18) m/s

-5°...-2°

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

Lääne Elu

Loosime välja ka
Haapsalu Tarbijate Ühistu
6 x 30 € kinkekaardid

TELLI LÄÄNE ELU
VÄHEMALT 6 KUUKS
JA VÕIDA REIS KAHELE
KEVADISSE HOLLANDISSE
TIIT REISIDE POOLT

HEAD LOOSIÕNNE!
Kampaania kestab 20. märtsini

TELLIMINE:

1. Kodulehelt www.le.ee -> TELLIMINE
2. Toimetusest Posti 30, Haapsalu
3. Helistades telefonil 473 7222

tiit
REISID

Haapsalu Tarbijate Ühistu

coop

Hoiame kokku!